

Univerzita Pardubice

Fakulta filozofická

Rozvod manželství rodičů a jeho dopad na již dospělé dítě a jeho psychiku

Bakalářská práce

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Nela Kamenská**
Osobní číslo: **H22198**
Studijní program: **B0288A250002 Humanitní studia**
Specializace: **Humanitní studia – Specializace v pedagogických vědách**
Téma práce: **Rozvod manželství rodičů a jeho dopad na již dospělé dítě a jeho psychiku**
Zadávací katedra: **Katedra věd o výchově**

Zásady pro vypracování

Bakalářská práce je zaměřena na rozvod manželství rodičů a jeho dopad na již dospělé dítě a jeho psychiku. V teoretické části budou vymezeny základní pojmy z této oblasti (například rozvod, manželství apod.). Dále práce bude obsahovat například téma vztahů mezi manželi, rodičovskou odpovědnost, druhy rozvodu, druhy péče o dítě atd. V empirické části bude zpracován kvantitativní výzkum, a to pomocí dotazníkového šetření. Zaměřuje se na studenty programu Humanitní studia a jejich zkušenosti s rozvodem manželství jejich rodičů. Bude se zabývat jednotlivými formami péče o dítě, které zažili v dětství, pokud se rodiče rozvedli v době jejich nezletilosti, zda rozvod jejich rodičů narušil nějakým způsobem jejich psychiku a jak hodnotí celkový dopad na jejich životy v této oblasti.

Rozsah pracovní zprávy:

Rozsah grafických prací:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. MENCNEROVÁ, Kateřina. *Rozvod manželství*. V Praze: C.H. Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-796-5.
2. ŠPAŇHELOVÁ, Ilona. *Dítě a rozvod rodičů*. Pro rodiče. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3181-0.
3. NOVÁK, Tomáš. *Střídavá péče o dítě: zájem dítěte především*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0342-1.
4. *Rodinné právo: Ochrana dětí : zásadní změny zákona o sociálně-právní ochraně dětí od 1.1.2022 : velká novela prováděcí vyhlášky od 1.1.2022 ; Registrované partnerství : redakční uzávěrka 14.2.2022*. ÚZ : úplné znění., 1481. Ostrava: Sagit, 2022. ISBN 978-80-7488-520-4.
5. BERGER, Maurice a GRAVILLON, Isabelle. *Když se rodiče rozvádějí: jak pochopit citění dítěte a jak mu pomoci*. Přeložil Abigail KOZLÍKOVÁ. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-843-2.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Adriana Sychrová, Ph.D.

Katedra věd o výchově

Datum zadání bakalářské práce:

30. března 2024

Termín odevzdání bakalářské práce:

30. března 2025

---

doc. Mgr. Jiří Kubeš, Ph.D.

děkan

Ing. Jaroslav Myslivec, Ph.D.

vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. listopadu 2024

Prohlašuji:

Práci s názvem „Rozvod manželství rodičů a jeho dopad na již dospělé dítě a jeho psychiku“ jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č.121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne

Nela Kamenská v. r.

Poděkování

Ráda bych vyjádřila upřímné poděkování Mgr. Adrianě Sychrové, Ph.D., za její odborné vedení, cenné připomínky a vstřícnost, kterou mi po celou dobu tvorby této bakalářské práce poskytovala. Mé poděkování dále patří všem respondentům, kteří byli ochotni podělit se o své zkušenosti a přispět tak k výzkumnému šetření. V neposlední řadě si velmi vážím podpory své rodiny a přátel, kteří mě během studia i při zpracování této práce povzbuzovali a motivovali.

Anotace

Bakalářská práce je zaměřena na rozvod manželství rodičů a jeho dopad na již dospělé dítě a jeho psychiku. V teoretické části budou vymezeny základní pojmy z této oblasti (například rozvod, manželství apod.). Dále práce bude obsahovat například téma vztahů mezi manžely, rodičovskou odpovědnost, druhy rozvodu, druhy péče o dítě atd. V empirické části bude zpracován kvantitativní výzkum, a to pomocí dotazníkového šetření. Zaměřuje se na studenty Fakulty filozofické a jejich zkušenosti s rozvodem jejich rodičů. Bude se zabývat jednotlivými formami péče o dítě, které zažili v dětství, pokud se rodiče rozvedli v době jejich nezletilosti, zda rozvod jejich rodičů narušil nějakým způsobem jejich psychiku a jak hodnotí celkový dopad na jejich životy v této oblasti.

Klíčová slova

manželství, rozvod, dítě, psychika, rodina

Title

Parental divorce and its impact on the adult child and their psychological well-being

Annotation

This bachelor focuses on the divorce of parents and its psychological impact on their children who are now adults. The theoretical part defines key concepts related to the topic, such as divorce, marriage, and related terminology. It also addresses issues like marital relationships, parental responsibility, types of divorce, and different forms of child custody. The empirical part will presents a quantitative research conducted through a questionnaire surevey. It is aimed at students of the Faculty of Philosophy and explores their experiences with their parents' divorce. The research will adress the forms of custody they experienced during childhood if the divorce occurred while they were minors, whether the divorce affacted their mental well-being, and how they evaluate its overall impact on their lives.

Keywords

marriage, divorce, child, psychological impact, family

OBSAH

ÚVOD.....	11
Teoretická část	12
1 MANŽELSTVÍ.....	12
1.1 Vznik manželství	12
1.2 Formy uzavření manželství.....	13
1.2.1 Občanský sňatek	13
1.2.2. Církevní sňatek	14
1.3 Vztahy mezi manžely.....	14
1.4 Partnerská krize.....	15
1.4.1 Příčiny partnerské krize	15
1.4.2 Důsledky partnerské krize	15
2 RODINA.....	17
2.1 Funkce rodiny	17
2.2 Práva a povinnosti rodičů a dítěte.....	19
2.2.1 Rodičovská odpovědnost	19
2.2.2 Práva a povinnosti dítěte.....	20
3 ROZVOD.....	21
3.1 Formy péče o dítě po rozvodu	23
3.2 Výživné nezletilého dítěte.....	24
4 DOPAD ROZVODU NA DÍTĚ A JEHO PSYCHIKU.....	27
4.1 Dopady na dítě podle jeho věku	28
5 DLOUHODOBÝ VLIV ROZVODU NA DÍTĚ.....	31
Praktická část	32
6 METODOLOGIE VÝZKUMU	32
6.1 Cíl výzkumu, výzkumné otázky	32
6.2 Formulace hypotéz.....	32
6.3 Metoda sběru dat.....	32
6.4 Charakteristika výzkumného souboru	33
6.5 Sběr dat	33
7 VYHODNOCENÍ A INTERPRETACE DAT	34
7.1 Prezentace výsledků výzkumu.....	34
7.2 Verifikace hypotéz	52
7.3 Interpretace dat	57
7.4 Závěr výzkumu	58

ZÁVĚR	60
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	62
ELEKTRONICKÉ ZDROJE	63
PŘÍLOHY	64

Seznam grafů a tabulek

Seznam grafů

Graf č. 1 – Počet sňatků a rozvodů v ČR 1997-2023.....	22
Graf č. 2 – Pohlaví respondentů.....	34
Graf č. 3 – Etapa života respondentů v době rozvodu rodičů.....	35
Graf č. 4 – Vzpomínka respondentů na rozvod rodičů.....	36
Graf č. 5 – Průběh rozvodu rodičů.....	37
Graf č. 6 – Pocit úlevy po rozvodu rodičů.....	38
Graf č. 7 – Sdílení pocitů po rozvodu rodičů.....	39
Graf č. 8 – Vliv sdílení pocitů.....	40
Graf č. 9 – Forma péče nezletilého dítěte.....	41
Graf č. 10 – Změna formy péče nezletilého dítěte.....	42
Graf č. 11 – Styk s druhým rodičem po rozvodu.....	43
Graf č. 12 – Vztah mezi rodiči po rozvodu.....	44
Graf č. 13 – Pocit osamělosti po rozvodu rodičů.....	45
Graf č. 14 – Změna chování či prožívání po rozvodu rodičů.....	46
Graf č. 15 – Změna styku s druhým rodičem v plnoletosti.....	47
Graf č. 16 – Partnerský vztah ve svém životě.....	48
Graf č. 17 – Strach z opuštění partnerem.....	49
Graf č. 18 – Postoj k vlastnímu manželství.....	50
Graf č. 19 – Obavy z rozvodu ve vlastním životě.....	51
Graf č. 20 – Postoj k tomu mít děti.....	52

Seznam tabulek

Tabulka 1 – Doporučující tabulka pro výpočet výše výživného.....	25
Tabulka 2 – Empirická četnost H1.....	53
Tabulka 3 – Teoretická četnost H1.....	53
Tabulka 4 – Testové kritérium H1.....	53
Tabulka 5 – Empirická četnost H2.....	53
Tabulka 6 – Teoretická četnost H2.....	54

Tabulka 7 – Testové kritérium H2.....	55
Tabulka 8 – Empirická četnost H3.....	56
Tabulka 9 – Teoretická četnost H3.....	56
Tabulka 10 – Testové kritérium H3.....	56

ÚVOD

Bakalářská práce je zaměřena na rozvod manželství rodičů a jeho dopad na již dospělé dítě a jeho psychiku. Toto téma jsem si vybrala hlavně z toho důvodu, protože jsem si sama rozvodem manželství svých rodičů prošla a jejich tehdejší rozhodnutí se mě dotýká i v mé dospělosti. Cílem mé práce je prozkoumat, jak studenti Fakulty filozofické Univerzity Pardubice vnímají rozvod svých rodičů a jak tuto životní událost zvládli. Výzkum se soustředí na to, jak rozvod ovlivnil jejich každodenní fungování v období po rozvodu rodičů, zda se s tímto zážitkem dokázali vyrovnat sami, nebo zda jim pomohla podpora blízkého okolí či odborná pomoc. Součástí šetření je také zpětné hodnocení, tedy jak účastníci s časovým odstupem tuto zkušenost hodnotí a jaké dopady podle nich rozvod měl na jejich současný osobní a společenský život.

V teoretické části jsou vymezeny základní pojmy z této oblasti, jako je například – manželství, rozvod a rodina. Dále se tato část zabývá vznikem manželství, krizi v partnerství a funkcím rodiny. Bakalářská práce obsahuje práva a povinnosti rodičů, rodičovskou odpovědnost, práva dětí a typy péče o nezletilé děti. Uvedené jsou také typy rozvodu (sporný, dohodou), výživné nezletilých dětí a následky rozvodu manželství rodičů v postavení dítěte. Stále existuje jen omezené množství výzkumů, které by se detailněji a z dlouhodobého hlediska věnovaly tomu, jak děti samy vnímají rozvod svých rodičů a jaké mají s touto zkušeností osobní prožitky.

V empirické části je zpracován kvantitativní výzkum, a to pomocí dotazníkového šetření, který jsem nakonec otevřela pro studenty Fakulty filozofické nikoli pouze pro studenty jednoho studijního programu Humanitní studia, jak bylo původně zamýšleno, neboť bych neměla dostatek respondentů. Metodologická část se zaměřuje na hlavní výzkumné otázky a hypotézy, které byly stanoveny na začátku výzkumu. Součástí je také popis výzkumného souboru, tedy kdo se výzkumu zúčastnil a také jak sběr dat probíhal. V další části jsou uvedeny výsledky výzkumu, jejich zpracování pomocí grafů a následná interpretace. Na závěr je zhodnoceno, zda se hypotézy potvrdily či ne.

Teoretická část

1 MANŽELSTVÍ

Manželství v České republice je právní instituce, která zakládá trvalý partnerský svazek mezi mužem a ženou. Vzniká na základě dobrovolného souhlasu obou osob a může být uzavřeno buď formou občanského, nebo církevního obřadu, přičemž obě formy mají v právním systému stejnou váhu. I když je manželství rozšířeno téměř ve všech kulturách, jeho konkrétní podoba, podmínky vzniku i společenská funkce se mohou výrazně lišit (Králičková, 2000, s. 25).

Jedním z hlavních cílů manželství je vytvořit stabilní prostředí pro založení a fungování rodiny, včetně péče o děti, vzájemné podpory a sdílení odpovědnosti mezi partnery. S tím souvisí i právní důsledky, které upravují vztahy mezi manžely navzájem, ale také vůči dětem a širšímu příbuzenstvu (Hrušáková, Králičková, Westphalová, 2017, s. 43).

Důvody proč lidé uzavírají manželství mohou být různorodé – zahrnují osobní vztah, ekonomické zázemí, právní jistotu, společenské postavení nebo duchovní přesvědčení. V některých kulturách je výběr partnera zcela osobní záležitostí, jinde může být ovlivněn rodinnými tradicemi nebo kolektivními hodnotami (Polišenská, Feberová, Stuchlík, 2017, s. 13-14).

V České republice může být manželství uzavřeno pouze mezi osobami opačného pohlaví. Vedle manželství v ČR existuje také registrované partnerství, které je určeno osobám stejného pohlaví, to ale není právně zcela rovnocenné. Partneři dnes mohou být společnými pěstouny, podobně jako manželé. Je to krok směrem k větší rovnosti. Co se týče adopce, stejnopohlavní páry stále nemohou dítě společně adoptovat. Nově ale zákon umožňuje tzv. přiosvojení – tedy, že si partner či partnerka osvojí dítě, které už s nimi žije. Například, když dvě ženy vychovávají dítě jedné z nich, druhá si ho může oficiálně osvojit, pokud není uveden biologický otec.

1.1 Vznik manželství

Manželství může v České republice uzavřít každá osoba, která je plně svéprávná a dosáhla věku 18 let. Výjimečně může sňatek uzavřít i nezletilá osoba starší 16 let, pokud jí soud na základě závažných důvodů udělí výjimku. Takovým důvodem může být například těhotenství, které soud může posoudit jako okolnost odůvodňující předčasný vstup do manželského svazku. V takovém případě je však nezbytné doložit, že uzavření manželství je v souladu se zájmy nezletilého a že je schopen chápat význam a důsledky manželství. Sňatek vzniká svobodným a

úplným souhlasným projevem muže a ženy, kteří do manželství chtějí vstoupit (Hrušáková, 2009, s. 3-5). Manželství nemůže uzavřít osoba s omezenou svéprávností v oblasti osobního statusu, ani ten, kdo je již v manželství nebo registrovaném partnerství. Dále je sňatek vyloučen mezi blízkými a příbuznými, a to i v případě osvojení. Zákon také zakazuje manželství mezi poručníkem a poručencem či pěstounem a svěřeným dítětem, aby se předešlo nerovným či zneužitelným vztahům.

1.2 Formy uzavření manželství

Manželství lze v České republice uzavřít dvěma základními způsoby – formou občanského nebo církevního sňatku. Oba typy mají svá pravidla i požadavky, přičemž jejich právní platnost je rovnocenná. Výběr formy obřadu závisí na preferencích snoubenců, jejich víře i osobních okolnostech.

1.2.1 Občanský sňatek

Občanský sňatek je v České republice nejběžnější formou uzavření manželství a probíhá za účasti matrikáře nebo osoby s jeho odbornou způsobilostí, jak vyplývá z § 9 odst. 1 zákona č. 301/2000 Sb. o matrikách. Oddávajícím může být například starosta, místostarosta či jiný oprávněný zástupce. K platnosti sňatku jsou nutní dva svědci s uvedením osobních údajů. Pokud jeden ze snoubenců nemluví česky, je neslyšící nebo má jiný komunikativní hendikep, je nezbytná přítomnost tlumočníka nebo prostředníka, který zajistí správnou komunikaci a porozumění při výměně slibů a prohlášení (Plecitý, Vrabec, Salač, 2009, s.27).

K uzavření občanského sňatku si snoubenci vybírají místo a termín obřadu a obracejí se na matriční úřad dle příslušného obvodu. Musí uvést budoucí příjmení a u odlišných příjmení i příjmení společných dětí. Čeští občané předkládají dotazník a doklad totožnosti, další dokumenty si úřad zajišťuje sám, výjimečně může požádat o doplnění. Cizinci předkládají širší sadu dokladů, včetně rodného listu, potvrzení o osobním stavu, případně rozsudku o rozvodu nebo úmrtního listu. Není-li přítomen matrikář, je nutné předložit osvědčení o splnění zákonných podmínek, jehož platnost je omezena na šest měsíců (MVČR, 2024).

Obřad řídí oddávající, po jehož ukončení dochází k podpisu protokolu o uzavření manželství všemi účastníky, včetně případného zmocněnce, tlumočníka či matrikáře. Po svatbě je nutné požádat o nový občanský průkaz z důvodu změny údajů (Plecitý, Vrabec, Salač, 2009, s. 28).

1.2.2. Církevní sňatek

Při uzavření církevního sňatku se postup a předkládané doklady v zásadě shodují s požadavky stanovenými pro sňatek občanský. Snoubenci jsou však navíc povinni požádat příslušný matriční úřad o vydání osvědčení k uzavření manželství před orgánem registrované církve nebo náboženské společnosti, která je k tomu dle zákona oprávněna (MVČR, 2024).

K uzavření církevního sňatku je nutné splnit nejen zákonné podmínky, ale i požadavky konkrétní církve. Obvykle se vyžaduje, aby alespoň jeden ze snoubenců byl pokřtěný. Pokud tomu tak není, je možné požádat o výjimku prostřednictvím farního úřadu. Vzhledem k možné časové náročnosti je vhodné zahájit přípravy s dostatečným předstihem (Plecitý, Vrabec, Salač, 2009, s.30).

Po uzavření manželství je oddávající povinen do tří pracovních dní doručit příslušnému matričnímu úřadu zápis o uzavření manželství za účelem jeho zápisu do matriční knihy. Pokud uzavřou církevní sňatek, tak následně nemohou uzavřít sňatek občanský (Polišenská, Feberová, Stuchlík, 2017, s.19).

1.3 Vztahy mezi manžely

Manželství zakládá rovné postavení obou manželů, kteří mají vůči sobě vzájemná práva a povinnosti. Jsou povinni sdílet společný život, být si věrní, vzájemně si poskytovat podporu a pomoc, respektovat důstojnost a druhého a usilovat o vytvoření stabilního a zdravého rodinného prostředí. Do jejich společných povinností spadá také péče o děti a o celkový chod rodiny. Každý z manželů je dle svých osobních možností a majetkových poměrů povinen přispívat k uspokojování potřeb rodiny. V případě, že mezi nimi dojde k neshodám ohledně zásadních otázek týkajících se domácnosti nebo rodinného života, může kterýkoli z nich podat návrh k soudu, aby o věci rozhodl. Manžel má rovněž oprávnění zastupovat druhého manžela v běžných záležitostech každodenního života. Například při přijímání běžných plnění, pokud právní předpisy nestanoví jinak (Hrušáková a kolektiv, 2009, s. 53-55).

Vedle právních a praktických závazků má manželství také silnou emoční složku. Láska, důvěra a vzájemná úcta tvoří základní pilíře každého funkčního vztahu. Emoční pouto mezi partnery dává manželství hloubku a smysl. Posiluje vzájemnou blízkost a pomáhá překonávat náročné životní situace. V láskyplném vztahu mají partneři prostor být sami sebou, cítit se přijímaní a pochopení. Takové spojení přináší nejen radost a bezpečí, ale také motivaci na vztahu pracovat,

pečovat o něj a rozvíjet ho. Láska není statistická, vyvíjí se v čase, prochází proměnami, ale její přítomnost a podpora jsou často tím, co činí manželství pevným a odolným.

1.4 Partnerská krize

Partnerská krize se v určité formě objeví téměř v každém dlouhodobém vztahu. Vyhýbají se jí často pouze ti, kdo opakovaně střídají partnery a zůstávají jen ve fázi zamilovanosti, přičemž se vyhýbají hlubšímu závazku a stereotypu. U takových osob je otázkou, zda vůbec lze hovořit o skutečném partnerském vztahu. Hloubka a dopad krize závisí na jejích příčinách, délce trvání i životní fázi páru, například zda mají děti. Pokud je krize včas rozpoznána a řešena, může být příležitostí k růstu a posílení vztahu. Pomáhá partnerům uvědomit si, co ve vztahu funguje a co je třeba změnit, a může vést k vědomějšímu a zralejšímu soužití (Douchová, 2023).

1.4.1 Příčiny partnerské krize

Jednou z hlavních příčin partnerské krize je dlouhodobé nenaplňování potřeb a očekávání, které zůstávají nevyřešené. Pokud partneři již na začátku vztahu nekomunikují o svých prioritách, snadno dochází k nepochopení a opakovaným chybám. Neřešená nespokojenost, spolu s obavami z konfliktu a slabou komunikací, vede k pocitům prázdnoty, bezmoci a často i ke ztrátě motivace vztah zlepšovat. Dalším problémem je, že partneři konflikty neřeší, což postupně vede k hromadění nevyjádřených emocí. Ty se později projeví v hádkách, kde se místo řešení vytahují staré křivdy. Krizi také zhoršuje nevyvážené rozdělení rolí, rozdíly v sexuálních potřebách, nedostatek sdílených zážitků a odcizování. Komplikace často přinášejí i nevyřešené vztahy s původní rodinou nebo zásahy rodičů do života páru (Douchová, 2023).

Mezi akutní partnerské krize patří především nevěra, která často vyvolá silné emoce, ztrátu důvěry, bolest a nejistotu. Reakce bývá rychlá a vyhrocená, někdy vede i k neuváženým rozhodnutím, zejména bez odborné podpory. Další častou krizí je období po narození dítěte. Zatímco žena se ponoří do péče o novorozence, muž často pokračuje ve svém běžném životě. Tento rozdíl může způsobit odcizení a nedorozumění mezi partnery.

1.4.2 Důsledky partnerské krize

Mezi známky hlubší partnerské krize patří nevěra, myšlenky na rozchod, setrvávání ve vztahu jen kvůli dětem, napjaté domácí prostředí, ztráta motivace a selhávající komunikace. Často se stává, že jeden z partnerů volá pozměně, zatímco druhý signály ignoruje. Skutečný dopad si uvědomí až při hrozbě rozchodu. Teprve tehdy může dojít k pochopení a snaze o nápravu.

Problém ale bývá v tom, že partner, který varoval, už ztrácí důvěru v možnou nápravu. Klíčem je otevřená komunikace. Potíže by neměly zůstat nevyřčené nebo naznačované jen nepřímo, je důležité mluvit jasně a upřímně (Douchová, 2023).

2 RODINA

„Rodina je nejpůvabnější, nejpřirozenější a nejdůležitější lidská skupina a instituce, jako ekonomická jednotka i jako základní stavební prvek sociálních struktur“ (Reichel, 2004, s. 193).

Člověk přirozeně vyhledává mezilidské vztahy a začleňuje se do sociálních skupin, které mu poskytují emocionální zázemí a pocit jistoty. Tyto vazby přispívají k utváření identity, posilují pocit přijetí a podporují stabilitu v mezilidských vztazích. Základní roli v tomto procesu sehrává rodina, jež významně ovlivňuje vývoj osobnosti a socializaci jedince (Matějček, 1992, s. 34-36).

Rodina představuje specifický typ sociální skupiny, ve které jedinec obvykle vyrůstá a získává základní životní zkušenosti. Slouží nejen k uspokojování biologických a materiálních potřeb, ale i k předání kulturních vzorců, hodnot a normativních očekávání. Přestože byla rodina po dlouhou dobu chápána jako instituce založená na manželství muže a ženy a jejich biologických dětech, současný vývoj ukazuje na rostoucí diverzitu forem rodinného soužití (Výrost, Slaměník, 1998, s. 304).

Vedle tradičního modelu se dnes běžně vyskytují různé alternativní struktury, jako jsou partnerské svazky bez právního uznání, v nichž partneři spolu žijí a vychovávají děti mimo instituci manželství. Časté jsou rovněž neúplné rodiny, kdy dítě vyrůstá pouze s jedním z rodičů, nebo v domácnosti, kde figuruje nový partner rodiče. V neposlední řadě se zvyšuje viditelnost a akceptace rodin tvořených osobami stejného pohlaví, které mohou pečovat o děti z předchozích vztahů nebo využít dostupné metody asistované reprodukce.

Tato proměna rodiny jako sociální instituce s sebou přináší nejen nové možnosti, ale i výzvy, zejména v oblasti právní regulace, stability vztahů a výchovných podmínek pro děti. Přesto touha po blízkých mezilidských vztazích, sdíleném životě a rodičovství zůstává stabilní hodnotou, která zásadním způsobem ovlivňuje životní volby většiny jedinců (Kraus, 2008, s. 82-83).

2.1 Funkce rodiny

Pro zajištění harmonického a naplněného života jednotlivce je nezbytné, aby rodina plnila své klíčové funkce, které ovlivňují jak její vnitřní dynamiku, tak i kvalitu života všech jejích členů.

Výchovná funkce

Výchovná role rodiny je klíčová a její význam nelze plně nahradit státními nebo jinými institucionálními zařízeními. Děti, které vyrůstají mimo rodinné prostředí, zpravidla postrádají individuální citovou podporu a stabilní vztahy, což může negativně ovlivnit jejich duševní zdraví i schopnost začlenit se do společnosti (Matoušek, Pazlarová, 2010, s. 14).

Emocionální funkce

Významnou součástí rodinného prostředí je emocionální funkce, která spočívá v poskytování citové opory a projevech náklonnosti ze strany rodičů vůči dítěti. Tato funkce hraje zásadní roli při formování schopnosti dítěte rozpoznávat, prožívat a regulovat vlastní emoce. Pokud je tato funkce zanedbána, může dítě vykazovat známky emoční nestability a v pozdějším životě čelit obtížím v oblasti emocionálního vývoje a mezilidských vztahů (Kraus, Poláčková, 2001, s. 79).

Ekonomicko-zabezpečovací funkce

Další z klíčových funkcí rodiny je funkce ekonomicko-zabezpečovací, jejímž prostřednictvím rodiče zajišťují materiální podmínky nezbytné pro zdravý vývoj dítěte. Tato funkce se projevuje zajištěním stabilního domova, přiměřené výživy, oděvu, školních pomůcek a podpory při rozvoji volnočasových zájmů dítěte. Selhávání této funkce může nastat v důsledku finančního nedostatku, například u neúplných rodin, kde jediný rodič čelí zvýšené ekonomické zátěži. V takových případech může být dítě vystaveno sociálnímu znevýhodnění a může být nuceno brzy vstoupit do pracovního procesu, aby přispělo k zajištění chodu domácnosti (Reichel, 2008, s. 187).

Ochranná funkce

Ochranná funkce rodiny představuje jeden ze základních pilířů jejího působení, jelikož zajišťuje dítěti fyzickou i psychickou bezpečnost, stabilitu a pocit jistoty v každodenním životě. Jejím účelem je chránit dítě před vnějšími i vnitřními hrozbami, a to jak v rovině materiální, tak emocionální. Pokud tuto funkci rodiče zanedbávají nebo se dokonce sami stávají zdrojem ohrožení, například prostřednictvím násilí, zanedbávání či zneužívání, dochází k hlubokému narušení vývoje dítěte. V takových případech rodina přestává plnit svou základní roli a může způsobit dlouhodobé psychické i sociální následky (Kraus, Poláčková, 2008, s. 80).

Myslím si, že pro zdravý a harmonický vývoj dítěte je zásadní, aby rodina plnila všechny své základní funkce, zejména funkci výchovnou, emocionální, ekonomickou a ochranou. Pokud dochází k jejich dlouhodobému opomíjení nebo selhání, může být dítě nuceno hledat potřebnou

podporu mimo vlastní rodinné prostředí. Často se obrací k vrstevnickým skupinám, pedagogům nebo zájmovým institucím, které však zpravidla nemohou zcela nahradit stabilitu a bezpečí, které má poskytovat funkční rodina.

2.2 Práva a povinnosti rodičů a dítěte

Rodiče jsou ze zákona nositeli specifických práv a zároveň povinností vůči svým dětem, které vznikají automaticky narozením dítěte. Tyto povinnosti a oprávnění tvoří základ rodičovské odpovědnosti, která je nedílně spojena s osobou rodiče. Rodiče jsou v rámci své odpovědnosti nejen povinni o dítě pečovat, chránit jej a podporovat jeho harmonický vývoj, ale současně mají i právní nástroje, jak tato práva vykonávat. V případech, kdy si rodiče nejsou schopni sami zajistit výkon svých práv nebo ochranu práv dítěte, mohou požádat o součinnost příslušné orgány sociálně-právní ochrany dětí, které jim poskytnou podporu, poradenství nebo případně institucionální zásah v zájmu dítěte (zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník).

2.2.1 Rodičovská odpovědnost

Rodičovská odpovědnost zahrnuje komplexní soubor práv a povinností, které směřují k zabezpečení všestranného vývoje dítěte – fyzického, duševního, citového, morálního i sociálního. Tato odpovědnost připadá oběma rodičům rovným dílem bez ohledu na jejich partnerský status, pokud nebyla jednomu z nich rozhodnutím soudu omezena či odejmuta. Vzniká narozením dítěte a trvá do jeho plnoletosti nebo do okamžiku, kdy nebude plně svéprávností např. uzavřením manželství. Rodiče mají zákonnou povinnost zajistit dítěti vhodné životní podmínky, přístup ke vzdělání, zdraví a bezpečí, výchovu odpovídající jeho potřebám a schopnostem, a také mu poskytovat emocionální stabilitu a podporu. Součástí rodičovské odpovědnosti je nepřevoditelná na jinou osobu a nelze se jí dobrovolně vzdát. Její rozsah či výkon může upravit výhradně soud, a to vždy s ohledem na nejlepší zájem dítěte (Šmíd, Demjanová a kolektiv, 2017, s. 61-70).

Rodiče mají řadu práv, která jim umožňují aktivně ovlivňovat a formovat život dítěte, zejména v jeho raném a nezletilém věku. Patří sem například právo určit jméno a příjmení, vyjádřit se k určení otcovství nebo rozhodovat o zásadních otázkách jeho života, včetně volby vzdělávací instituce, zdravotní péče či náboženského vyznání. Rodiče mají také právo vytvářet si s dítětem citovou vazbu a zajišťovat jeho výchovu způsobem, který odpovídá jejich hodnotám, přičemž musí respektovat důstojnost dítěte a jeho osobnost. Rodiče mají rovněž právo chránit rodinný

život a soukromí, čímž jim právní řád přiznává určitý prostor pro autonomní rozhodování v rámci rodiny (Floriánová, 2025).

Rodiče jsou zavázáni nejen k péči o dítě, ale i k vzájemné spolupráci a respektu v rámci rodinného soužití. Mezi základní povinnosti patří snaha o společné soužití, vzájemná podpora a loajalita, přičemž společné bydliště není podmínkou, pokud okolnosti vyžadují jiný režim. Rodiče mají povinnost vytvářet bezpečné, stabilní a podnětné prostředí pro dítě, které napomáhá jeho zdravému vývoji. Zároveň jsou povinni chránit důstojnost dítěte, být mu oporou a poskytovat mu nejen materiální zabezpečení, ale i emocionální jistotu. Mezi jejich další povinnosti patří respektování práv dítěte, účast na jeho výchově a rozhodování, stejně jako odpovědnost za dodržování školní docházky, zdravého životního stylu či prevence rizikového chování (Floriánová, 2025).

2.2.2 Práva a povinnosti dítěte

Dítě je subjektem práv, nikoli pouze objektem péče. Již před narozením má právo na ochranu před nepříznivými podmínkami, a po narození mu přísluší právo na důstojnost, rovné zacházení a nediskriminaci. Dítě má právo na zdravý vývoj, emocionální bezpečí a ochranu před násilím, zneužíváním či zanedbáváním. Právní řád mu zaručuje právo být slyšeno ve všech záležitostech, které se ho týkají, a pokud je schopné vyjádřit svůj názor, má být tento názor zohledněn v rozhodovacím procesu, zejména při soudních a správních řízeních. Dítě má právo vyrůstat v rodinném prostředí, a pokud to není možné, má právo na náhradní rodinnou péči. Zásadní je rovněž jeho právo na vzdělání, volný čas, ochranu soukromí a účast na veřejném životě přiměřeně jeho věku a vyspělosti (MPSV, 2025).

Současná právní úprava v rámci občanského zákoníku klade důraz nejen na práva, ale i na povinnosti dětí vůči svým rodičům. Děti jsou vedeny k tomu, aby si svých rodičů vážily, chovaly se k nim s úctou a podle svých schopností a možností přispívaly k chodu domácnosti a harmonii v rodině. S nabytím zletilosti a schopnosti samostatného výdělků se k těmto morálním závazkům přidává také povinnost postarat se o rodiče, pokud se nacházejí v tíživé životní situaci nebo nejsou schopni zajistit své potřeby. V určitých případech může tato pomoc přejít až ve vyživovací povinnost. Nezletilé děti jsou zároveň povinny řídit se výchovnými zásadami a rozhodnutími rodičů, pokud tím není ohroženo jejich zdraví, vývoj nebo práva (zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník).

3 ROZVOD

Rozvod manželství v České republice upravuje občanský zákoník, který stanovuje podmínky, průběh i právní důsledky rozvodu, včetně úpravy poměrů k nezletilým dětem. Manželství je možné rozvést pouze v případě, kdy soužití manželů je hluboce, trvale a nenapravitelně rozvráceno a nelze očekávat jeho obnovení. Rozvod představuje zásadní změnu v životě celé rodiny. Z právního hlediska končí manželství, ale rodičovské role trvají dál. I po rozvodu mají oba rodiče stále stejné povinnosti a práva vůči svým dětem, bez ohledu na to, u koho dítě žije. Omezení nebo zbavení rodičovské odpovědnosti je výjimečné a přichází v úvahu jen v závažných případech, například u násilí nebo závislosti (Novák a Průchová, 2007, s. 28).

Je také zapotřebí říct, že pokud dojde k rozpadu partnerského či manželského soužití, ať už z iniciativy jednoho z partnerů nebo v důsledku vnějších okolností, představuje to zásadní zásah do fungování rodinného systému. Tato změna má dalekosáhlý dopad nejen na bezprostřední členy rodiny, zejména děti, ale i na širší sociální okolí, včetně přátel a známých, kteří byli součástí společného životního prostoru. Narušení těchto vazeb často vede k omezení kontaktů a přerušení běžných společenských interakcí, které dříve tvořily stabilní součást života obou partnerů. Současný důraz na individualismus a osobní svobodu, charakteristický pro moderní společnost, sice rozlišuje možnosti volby v osobních vztazích, avšak zároveň může oslabovat schopnost lidí vytvářet a udržet dlouhodobé svazky. Paradoxem je, že svoboda, která měla přinést větší uspokojení ze vztahového života, může v některých případech přispívat ke vztahové nestabilitě a k pocitu osamocení, zvláště v krizových situacích.

Pokud mají partneři děti, je nutné s nimi o rozvodu mluvit včas a citlivě. Děti by měly dostat jednoduché a věcné vysvětlení, které odpovídá jejich věku. Je důležité, aby oběma rodičům zazněla stejná hlavní zpráva, kterou je, že je budou i nadále milovat a starat se o ně. Děti vnímají napětí mezi rodiči, a pokud nedostanou jasné informace, vytvářejí si vlastní, často znepokojující představy (Skřivánková, 2023).

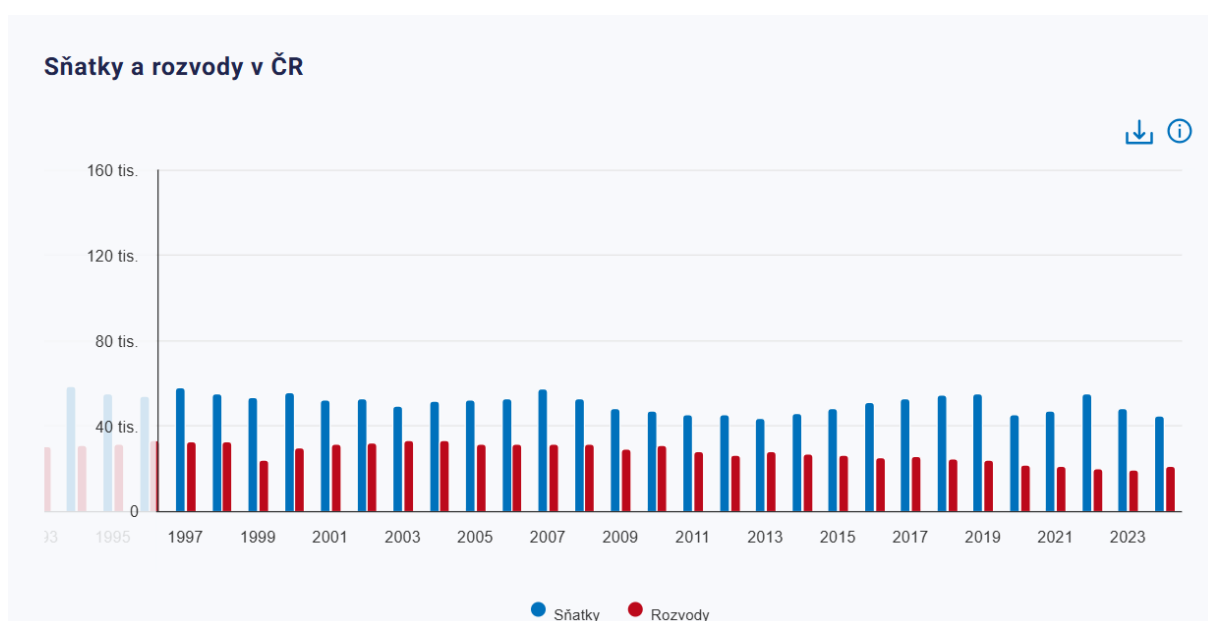
Rodiče musí po rozvodu spolupracovat při rozhodování o zásadních věcech týkajících se dítěte jako je například školní docházka, zdravotní péče nebo volnočasové aktivity. Nová forma komunikace, zaměřená na roli rodičů, je klíčová pro stabilní vývoj dítěte. Nejde o to zůstat partnery, ale stát se především efektivním rodičovským týmem (Skřivánková, 2023).

Rozvod děti nepoškodí automaticky, tím, co jim škodí nejvíce je dlouhodobý konflikt, nejistota nebo zatajení skutečnosti. Děti potřebují vědět, že nejsou příčinou rozchodu a že se mohou

spolehnout na oba rodiče. U starších dětí je vhodné nechat je vyjádřit se k uspořádání péče, ale ne stavět je do situace, kdy si musí vybrat, na kterou stranu se dají.

V roce 2023 byl zaznamenán meziroční pokles počtu uzavřených manželství o více než 10 %, a to na celkový počet 48,3 tisíce. Snížení bylo patrné i v podílu osob, které vstoupily do prvního manželství před dovršením 50 let věku – u žen činil 65 %, u mužů 56 %. Počet rozvodů dosáhl 19,5 tisíce případů, přičemž míra rozvodovosti mírně poklesla a činila 37 % ze všech manželství (ČSÚ, 2023).

Následující graf z Českého statistického úřadu znázorňuje počet rozvodů a sňatků v letech 1997-2023.

Graf č.1 - Počet sňatků a rozvodů v ČR 1997-2023, (ČSÚ, 2023).

Rozvod dohodou (nesporný, smluvený)

Rozvod dohodou je nejjednodušší a nejrychlejší forma ukončení manželství, pokud se na něm oba manželé shodnou. Podle zákona musí manželství trvat alespoň jeden rok a manželé spolu minimálně půl roku nežít. Není nutné uvádět důvod rozpadu vztahu ani dokazovat, že spolu skutečně nebydlí (Mencnerová, 2020, s. 17-19).

Pokud mají děti, musí nejdřív dojít k dohodě o tom, kdo se o děti bude starat, jak budou děti s druhým rodičem v kontaktu a jaké bude výživné. Tuto dohodu musí schválit soud. Když se rodiče neshodnou, soud rozhodne sám, může zapojit sociální pracovníce, znalce nebo opatrovníka dítěte. Kromě dohody o dětech musí manželé také sepsat a podepsat dohodu o tom, jak si rozdělí společný majetek, bydlení a jestli si budou navzájem něco platit. Po splnění těchto

podmínek proběhne jedno soudní jednání, kde se manželé mohou vzdát práva na odvolání, aby byl rozvod platný co nejdříve. Po pár týdnech obdrží rozsudek a ten se následně stane pravomocným (Polišenská, Feberová, Stuchlík, 2017, s. 185-186).

Pokud se manželé na všem domluví, ušetří čas, peníze i nervy. Pokud ne, čeká je delší soudní řízení, možné náklady na právníky a znalecké posudky, a hlavně rozhodnutí soudu, kterému se budou muset podřídit.

Rozvod sporný

Sporný rozvod nastává tehdy, když se manželé nedokážou dohodnout na rozvodu samotném, péči o děti nebo majetku. V takovém případě rozhoduje soud. Nejdříve musí být vyřešena situace nezletilých dětí, kdo o ně bude pečovat, jak často se budou vídat s druhým rodičem a kolik bude činit výživné. Pokud se rodiče nedohodnou, probíhá opatrovnické řízení, v němž dítě zastupuje kolizní opatrovník (obvykle OSPOD). Ten zajišťuje situaci v rodině, mluví s dítětem i rodiči a informuje soud. Může být přizván i znalec, jehož posudek rodiče hradí. Soud může rodičům nařídit návštěvu mediace nebo poradny (Králičková, 2000, s. 46-48).

Tato řízení trvají dlouho, průměrně 2 roky, ale v komplikovaných případech i déle. Teprve až jsou vyřešeny záležitosti dětí, může soud rozhodnout o samotném rozvodu. Poté následuje vypořádání majetku, bydlení a případné výživné mezi manžely (Skřivánková, 2023).

Sporný rozvod je zdlouhavý, náročný a často stresující. Pokud je to možné, vyplatí se pokusit se o dohodu.

3.1 Formy péče o dítě po rozvodu

Český právní řád rozlišuje tři základní formy péče o dítě po rozvodu: výlučnou péči jednoho rodiče, střídavou péči a společnou péči. Každá z těchto forem má své specifické podmínky a je vhodná pro jiný typ rodinné situace (§ 906-909, Zákon č. 89/2012 Sb.).

Výlučná péče jednoho rodiče

V tomto případě dítě žije většinu času s jedním z rodičů, který zajišťuje každodenní péči a rozhoduje o běžných záležitostech. Druhý rodič se s dítětem setkává na základě dohody nebo soudního rozhodnutí. Tato forma péče je nejčastější, zejména pokud mezi rodiči není dobrá komunikace. Rodič, u kterého dítě zůstává, má větší odpovědnost, ale také větší vliv na dítě (Francová, Dvořáková Závodská, 2018, s. 19).

Střídavá péče

Dítě tráví s oběma rodiči srovnatelný čas, například je jeden týden u matky, druhý u otce, ale konkrétní rozdělení času může být i jiné. Tato forma funguje dobře tehdy, když rodiče dokážou spolu dlouhodobě komunikovat a spolupracovat. Je potřeba, aby si předávali důležité informace o dítěti, domlouvali se na školních a volnočasových aktivitách nebo zdravotní péči. Pokud jsou mezi rodiči silné konflikty, může být střídavá péče pro dítě spíše zatěžující (Novák, 2013, s. 33).

Společná péče

Tento pojem je často špatně chápaný. Neznamená, že by dítě fyzicky žilo u obou rodičů stejně. Společná péče znamená spíše společné rozhodování o dítěti, a to i po rozvodu. Rodiče se musí umět domluvit o všem podstatném – kde dítě bude žít, kam půjde do školy, jak se bude léčit apod. Tato forma péče není vázána na časové rozdělení, ale na ochotu a schopnost rodičů jednat společně v zájmu dítěte. Soud takovou péči obvykle schvaluje jen tehdy, když rodiče sami přijdou s dohodou (Skřivánková, 2023).

3.2 Výživné nezletilého dítěte

Rodiče jsou ze zákona povinni finančně podporovat své děti, a to od narození až do chvíle, kdy se dokážou samy uživit. To obvykle nastává po dokončení vzdělání a nástupu do práce. Pokud ale dítě kvůli nemoci nebo postižení pracovat nemůže, povinnost rodičů trvá i nadále. Do 18 let je výživné vypláceno pečujícímu rodiči. Po dosažení plnoletosti si ho dítě uplatňuje samo, včetně možnosti podat žalobu, pokud rodič výživné neplatí. Výše výživného závisí na příjmech rodičů, potřebách dítěte, jeho věku, zdraví a dalších okolnostech. Pokud rodič nepředloží důkazy o svých příjmech, může soud jeho výdělek odhadnout podle zákonem stanovených pravidel. Výživné se obvykle platí předem na každý měsíc a lze ho vymáhat i zpětně až tři roky dozadu. Dlouhodobé neplacení může být považováno za trestný čin. Výše výživného není pevně stanovena, vždy záleží na konkrétní situaci (Kovářová, 2011, s. 26).

Následující tabulka z Ministerstva spravedlnosti České republiky slouží jako doporučující tabulka pro výpočet výše výživného. Při využití orientační tabulky je vhodné postupovat podle následujících bodů, které umožňují objektivizovat návrh částky s ohledem na konkrétní situaci.

- Stanovení čistého příjmu povinného rodiče
- Zařazení dítěte do příslušné věkové kategorie
- Zohlednění celkového počtu vyživovacích povinností
- Zohlednění rozsahu styku a péče o dítě
- Stanovení kontrolní částky
- Úprava částky podle kontrolní hodnoty (MS ČR, 2022)

Etapa	Věk dítěte (zpravidla)	Podíl výživného na příjmu povinného			
		1 vyživovací povinnost	2 vyživovací povinnosti	3 vyživovací povinnosti	4 vyživovací povinnosti
Předškolní věk	0–5 let	14 %	12 %	10 %	8 %
I. stupeň ZŠ	6–10 let	16 %	14 %	12 %	10 %
II. stupeň ZŠ⁹	11–15 let	18 %	16 %	14 %	12 %
SŠ a vyšší vzdělávání	16 a více let	20 %	18 %	16 %	14 %
Kontrolní částka	Pevná spodní hranice		66 % z příjmu nebo pevná spodní hranice (podle toho, která částka je vyšší)	55 % z příjmu nebo pevná spodní hranice (podle toho, která částka je vyšší)	50 % z příjmu nebo pevná spodní hranice (podle toho, která částka je vyšší)

Tabulka 1 – Doporučující tabulka pro výpočet výše výživného, (MS ČR, 2022).

Pokud rodič neplatí výživné, doporučuje se nejdříve situaci řešit dohodou. Když to nepomůže, lze výživné vymáhat buď prostřednictvím soudu, nebo exekutora. Je nutné mít vykonatelné soudní rozhodnutí. Exekutor zvolí nejvhodnější způsob vymáhání, například srážky ze mzdy nebo obstavení účtu. Náklady zpravidla hradí dlužník. V případě soudního výkonu rozhodnutí musí oprávněný sám navrhnout způsob vymáhání a znát majetkové poměry povinného. U výživného mezi rodiči a dětmi se neplatí soudní poplatky, stejně jako u dalších řízení týkajících se nezletilých (MS ČR, justice.cz, 2025).

Náhradní výživné pro nezaopatřené děti

Náhradní výživné je sociální podpora od Úřadu práce ČR pro nezaopatřené děti, jejichž rodič neplní vyživovací povinnost danou soudem – buď neplatí vůbec, nebo jen část. Podmínkou je soudní rozhodnutí nebo dohoda o výživném, trvalý pobyt dítěte v ČR, a zahájené vymáhání dluhu (exekuce nebo výkon rozhodnutí). Maximální výše dávky je 3 000 Kč měsíčně. Pokud rodič platí nepravidelně, spočítá se průměr za poslední čtyři měsíce. Žádost se podává na úřadu práce podle místa bydliště dítěte a je nutné doložit příslušné dokumenty. O dávce se rozhoduje do 30 dnů a vyplácí se zpětně. Každé čtyři měsíce musí žadatel doložit, zda rodič platil a zda pokračuje vymáhání. Dávka se poskytuje maximálně 48 měsíců, a to jen za měsíce, kdy výživné nebylo uhrazeno (MPSV, 2021).

4 DOPAD ROZVODU NA DÍTĚ A JEHO PSYCHIKU

Rodičovský konflikt

Rodičovské konflikty jsou běžné, ale ne vždy škodí dětem. Škodlivé jsou zejména časté a agresivní spory, zvláště když jsou zaměřené na dítě, které se může cítit vinno nebo vystresované. Naopak konflikty, které rodiče řeší s respektem a snaží se najít společné řešení, dítěti pomáhají cítit se bezpečně a učí ho zdravému řešení problémů. Konflikty mohou děti přímo stresovat nebo nepřímo ovlivnit vztah s rodiči, pokud se kvůli sporům rodiče méně věnují jejich potřebám. Děti na konflikty reagují různě – někdy se snaží vyhýbat konfliktům, jindy se do nich zapojují, což může vést k jejich psychickým potížím. Děti mohou reagovat buď vnitřně, nebo navenek. Vnitřní (internalizované) potíže zahrnují úzkost, smutek, strach, zhoršenou koncentraci, uzavírání se do sebe nebo sebepoškozování. Vnější (externalizované) reakce se projevují agresivitou, problémy ve vztazích, rizikovým chováním či užíváním návykových látek. Často přidávají i tělesné potíže, jako jsou problémy se spánkem, bolesti břicha nebo poruchy příjmu potravy. Tyto projevy mohou být známkou, že dítě situaci nezvládá. Nejzávažnější dopady na dítě mají konflikty mezi rodiči spojené s fyzickým násilím (Šínová, Kapitán a kol., 2019, s. 23-26).

Podle hypotézy „přelévání afektu“ se negativní pocity z partnerského vztahu mohou přenášet na dítě, které je v danou chvíli dostupnější. Naopak kompenzační hypotéza říká, že rodič si problémy s partnerem vynahrazuje tím, že se snaží posílit vztah s dítětem. Obě teorie ukazují, jak silné jsou vztahy v rodině propojené (Šínová, Kapitán a kol., 2019, s. 29).

Psychika v kontextu rozvodu

Psychika představuje souhrn duševních procesů, jako jsou myšlení, emoce, paměť nebo vůle, které ovlivňují chování člověka. U dětí je velmi citlivá na narušení bezpečného prostředí, například při rozvodu rodičů (Plháková, 2003, s. 43).

Dítě ztrácí jistotu v podobě rodinného zázemí a čelí stresu a emocím, kterým často nerozumí. I když se může zdát, že jde jen o problém dospělých, děti jsou jeho přímými účastníky. Jejich reakce bývají různé – od úzkosti až po změny chování či potíže ve škole (Matoušek, 2005, s. 66). Zde jsou některé příklady:

- **Pokles školního výkonu**

Děti mohou ztratit schopnost se soustředit a zhoršit se v učení. Potřebují podporu a ujištění, že nejde o jejich chybu. Doporučuje se také informovat školu o změně rodinné situaci.

- **Pocit viny**

Dítě si může myslet, že za rozvod rodičů může ono. Trápí se, obviňuje se a zhoršuje se mu nálada.

- **Zhoršení vztahů s vrstevníky**

Dítě se může začít vyhýbat, být podrážděné nebo zamklé. Rozvod rodičů narušuje jeho důvěru i chování v kolektivu.

- **Noční děsy**

Dítě se během spánku chová neklidně, křičí, ale není skutečně probuzené. Tyto stavy mohou souviset s napětím doma, například s hádkami mezi rodiči. Pomoci může klidné vysvětlení situace a otevřený rozhovor o emocích.

- **Tělesné potíže bez jasně příčiny**

Bolesti břicha, hlavy nebo nevolnost často ukazují na psychické napětí. Dítě reaguje na hádky nebo nejistotu.

- **Úzkost**

Rozvod může u dítěte vyvolat obavy, nejistotu a strach ze ztráty jednoho z rodičů.

U některých jedinců může vyrůstání v nepříznivých podmínkách vést k posílení schopnosti zvládat obtížné situace a rozvoji vnitřní odolnosti. Avšak ve většině případů mají negativní zkušenosti z rodinného prostředí závažné důsledky. Dítě může pociťovat ztrátu důvěry v blízké osoby, emoční nestabilitu nebo problémy v mezilidské komunikaci. V těchto situacích bývá nutné zajistit dítěti odbornou pomoc, ať už formou psychoterapie, nebo nějakých specifických resocializačních programů, které mu umožní znovu navázat zdravé vztahy, získat pozitivní sebeobraz a začlenit se do společnosti bez pocitu vyloučení či ohrožení.

4.1 Dopady na dítě podle jeho věku

Děti nereagují na rozvod stejně, hodně záleží na jejich věku, pohlaví, povaze a místě, které v rodině zaujímají. Reakce se objevují dokonce i u dětí, které ještě nejsou narozené. Pokud je

těhotná žena ve stresu kvůli rozvodu, může negativně ovlivnit i dítě v děloze. Takové napětí se může projevit například předčasným porodem nebo nižší porodní hmotností.

Novorozenec a kojeneček

U těchto nejmenších dětí je velmi silné citové napojení na matku. Pokud je matka psychicky rozhozená, dítě to podvědomě vycítí a může se podle toho chovat. Může být plačtivé, hůř spát nebo jíst (Vágnerová, Lisá, 2021, s. 45-104).

Batolata

Ti už vnímají změny v rodinném prostředí intenzivněji. Rozpad známého denního režimu je pro ně náročný, což se může projevit například vzdorováním nebo jinými problémy v chování (Vágnerová, Lisá, 2021, s. 107-162).

Předškolní děti

Vnímají rozvod rodičů velmi silně, mívají pocit smutku, nejistoty a někdy si začnou myslet, že za rozvod rodičů mohou ony samy. Tato představa je pro ně velmi zatěžující a může vyvolat pocity viny, strachu nebo dokonce úzkosti. Děti v tomto věku často reagují pláčem, hněvem nebo potřebou větší pozornosti a péče. Někdy se snaží chovat lépe, protože věří, že když se budou víc snažit, rodič, který odešel, se vrátí domů. Velmi často se také silně naváží na rodiče, se kterým zůstávají, a to z toho důvodu, že se bojí toho, že je také opustí. V hloubi duši si přejí, aby se rodiče znovu usmířili, a trvá jim delší dobu, než si uvědomí, že se situace už nejspíš nezmění. Protože jim často nikdo pořádně nevysvětlí, co se děje, může v nich zůstat pocit, že byly opuštěny kvůli nějaké své chybě. Jejich psychická odolnost je v tomto období nižší a potřebují od dospělých hodně pochopení, klidu a lásky (Teyber, 2007, s. 13).

Děti mladšího školního věku

Děti mladšího školního věku už chápou, co znamená, když se rodiče rozvádějí. I když mají o situaci více informací, než menší děti, jejich reakce mohou být podobně silné. Rodina je pro ně v tomto období klíčovým zázemím, a když se její podoba najednou změní, často to v dítěti vyvolá nejistotu, smutek a pocity ztráty. Takové změny se mohou projevit i v jeho každodenním fungování jako jsou problémy ve škole, zhoršení známek nebo výkyvy v chování. Děti v tomto věku jsou také náchylnější k prožívání úzkostí či depresivních pocitů, zvláště když porovnávají svou situaci s vrstevníky, kteří vyrůstají v úplných rodinách. To vše může prohloubit jejich nejistotu a ovlivnit psychickou pohodu (Smith, 2004, s. 43-44).

Děti staršího školního věku

U dětí ve starším školním věku převládá při rozvodu rodičů nejčastěji hněv. Mají tendenci hledat viníka a zlobit se na jednoho z rodičů, kterého považují za příčinu rozvodu. I když se často objevuje smutek není obvykle tak silný jako u mladších dětí (Pavlát, 2012, s. 226).

Dospívající

Dospívají mladí lidé na rozvod rodičů reagují velmi rozdílně. Někteří situaci chápou a snaží se vžít do postavení rodičů. Přestože rozvod dokážou částečně pochopit, emočně ho často nesou velmi těžce. Vzhledem k tomu, že dospívání je samo o sobě náročné období plné vnitřních změn, mnoho dospívajících prožívá silné pocity smutku, hněvu nebo zklamání. Často se stává, že na ně rodiče přenášejí větší odpovědnost nebo je tlačí do pozice dospělého, který má nahradit chybějícího člena domácnosti. Tento tlak spolu s psychickým vypětím může vést k rizikovému chování – například k experimentování s drogami, alkoholem nebo k předčasnému sexuálnímu životu (Teyber, 2007, s. 13-15).

5 DLOUHODOBÝ VLIV ROZVODU NA DÍTĚ

Rozvod rodičů může mít na dítě dlouhodobý dopad, který se často projeví až v dospělosti. Výsledky však závisí na tom, jak rozvod probíhal a v jakém prostředí dítě vyrůstalo. Obvykle se poukazuje na negativní následky, jako jsou nižší dosažené vzdělání, nižší příjmy, vyšší nezaměstnanost nebo častější závislost na sociální podpoře. Některé děti dokážou z obtížné situace vytěžit – rychleji dospívají, rozvíjejí samostatnost a cílevědomost. Naopak jiné si s sebou nesou psychické potíže jako deprese, nízké sebevědomí či dlouhodobý hněv vůči rodičům (Pavlát, 2011, s. 299).

Mezi další projevy patří emoční nestabilita, přecitlivělost a nejistota. Jedinci mají často potíže s navazováním vztahů, trpí nízkými sociálními dovednostmi a bývají méně oblíbení. U mužů se mohou projevit obtíže v rozpoznávání a vyjadřování emocí, což může souviset s absencí mužského vzoru během dětství. Přesto některé děti nacházejí oporu u přátel, čímž mohou kompenzovat ztrátu rodinné stability a rozvíjet pozitivní vztahy.

Mladí lidé z rozvedených rodin často čelí potížím v partnerských vztazích, obávají se závazků, intimity a odmítnutí. Chybí jim vzor stabilního vztahu, což vede k nejistotě, žárlivosti a potížím s důvěrou. U žen se objevuje nízká důvěra a větší vztahová zranitelnost. Tito jedinci mohou mít více krátkodobých vztahů nebo se vztahům vyhýbat. Vnímají manželství jako nejistý a málo důležitý svazek, přičemž jsou otevřenější k možnosti rozvodu (Fagan a Churchill, 2012, s. 23).

Jedinci, kteří vyrůstali v prostředí poznamenaném rozvodem rodičů, bývají náchylnější k užívání alkoholu, drog a k rizikovému chování. Pokud dítě dlouhodobě postrádalo péči, lásku a pocit bezpečí, může si osvojit obranné vzorce chování, které se v dospělosti promítnou do jeho osobnosti (Pavlát, 2011, s. 299).

Praktická část

6 METODOLOGIE VÝZKUMU

Tato část práce se zaměřuje na výzkumnou metodologii, v rámci, které je specifikován cíl výzkumu, formulovány výzkumné otázky a hypotézy, popsána použitá metoda sběru dat, charakterizován zkoumaný soubor a popsán samotný proces získávání dat.

6.1 Cíl výzkumu, výzkumné otázky

Cílem této práce je zjistit, jak studenti Fakulty filozofické Univerzity Pardubice reflektují a zvládají zkušenost s rozvodem svých rodičů. Výzkum se zaměřuje na způsoby, jakými se vyrovnávali s touto životní událostí, jaký měla dopad na jejich každodenní fungování a zda zvládli tuto situaci překonat samostatně, případně s jakou mírou podpory. Součástí zkoumání je rovněž retrospektivní hodnocení – tedy jak účastníci s odstupem času rozvod vnímají a jaké mu přisuzují důsledky ve svém osobním i sociálním životě.

VO1: Existuje souvislost mezi formou porozvodové péče a mírou kontaktu s druhým rodičem?

VO2: Cítí se děti rozvedených rodičů v době rozvodu osaměle a probírají své pocity s někým blízkým?

VO3: Ovlivnil rozvod rodičů v dětství postoj studentů k partnerským vztahům v dospělosti?

6.2 Formulace hypotéz

Výzkum je založen na třech hypotézách, které jsem formulovala na základě předběžných poznatků a osobní zkušenosti s danou problematikou.

H1: Studenti, kteří o svých pocitech po rozvodu mluvili, vykazují nižší míru negativních dopadů než ti, kteří o svých pocitech nemluvili.

H2: Respondenti, kteří neměli kontakt po rozvodu s druhým rodičem, častěji vyjadřují strach z opuštění než ti, kteří se s druhým rodičem stýkali.

H3: Osoby, které vyrůstaly ve střídavé nebo společné péči, častěji uvádějí pozitivnější postoj k rodině a chtějí mít děti než ti, kdo byli ve výlučné péči jednoho rodiče.

6.3 Metoda sběru dat

Pro účely sběru dat jsem zvolila dotazníkové šetření, které spadá mezi kvantitativní výzkumné metody. Dotazník je efektivní nástroj pro získávání od většího počtu osob v krátkém čase, přičemž respondent odpovídá na předem připravené otázky. Tato metoda je vhodná zejména

tam, kde je třeba zachovat anonymitu a oslovit širší vzorek populace. Dotazník je tvořen souborem otázek, které se někdy označují také jako položky. Pro jeho efektivní využití je zásadní, aby byl strukturován logicky a systematicky. V úvodu se obvykle nachází základní informace, tedy stručné vysvětlení účelu výzkumu, identifikace výzkumníka a důraz na význam poskytnutých odpovědí pro celkové vyhodnocení dat. Na tuto část navazuje samotné jádro dotazníku, tedy jednotlivé otázky, které byly formulovány tak, aby odpovídaly stanoveným výzkumným cílům (Gavora, 2000, s. 99-100).

Dotazník obsahuje celkem 19 otázek, které mají formu uzavřených, polouzavřených a škálovacích položek. Při tvorbě dotazníku byl kladen důraz na citlivost tématu. Otázky byly pečlivě formulovány tak, aby nevyvolávaly zbytečné psychické napětí, nebo nepříjemné vzpomínky u respondentů. Záměrem bylo zachovat ohleduplnost k jejich osobnímu prožitku, přičemž zároveň bylo nezbytné zajistit srozumitelnost, etickou vhodnost a maximální míru respektu k soukromí účastníků. Formulace otázek byla zvolena tak, aby odpovídala cílům výzkumu a umožnila shromáždit spolehlivá a relevantní data, která přispějí k hlubšímu porozumění prožívání rozvodu rodičů z pohledu dnes již dospělých dětí.

6.4 Charakteristika výzkumného souboru

Výzkumný soubor tvořili studenti Fakulty filozofické Univerzity Pardubice, kteří v době výzkumu byli plnoletí, avšak v období své nezletilosti zažili rozvod manželství svých rodičů. Výběr respondentů probíhal záměrným výběrem na základě předem stanovených kritérií, přičemž klíčovým předpokladem pro zařazení do výzkumného souboru byla osobní zkušenost s rozvodem rodičů během dětství nebo dospívání. Výběr respondentů z akademického prostředí umožnil přístup k populaci, která je schopna vědomě analyzovat a popsat svou životní zkušenost s určitou mírou odstupu a reflexe, což přispívá k vyšší validitě získaných dat. Dotazník vyplnilo celkově 127 respondentů.

6.5 Sběr dat

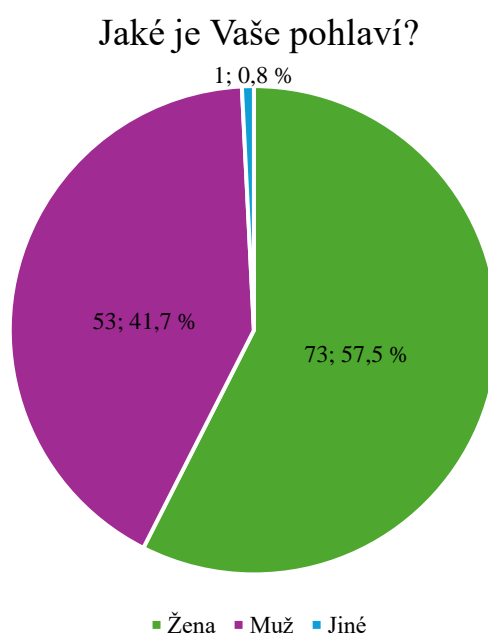
Shromažďování dat probíhalo prostřednictvím elektronického dotazníku vytvořeného pomocí online nástroje Survio. Dotazník byl spuštěn 27. května 2025 a ukončen byl 9. června 2025.

7 VYHODNOCENÍ A INTERPRETACE DAT

Dotazníkové šetření bylo realizováno prostřednictvím platformy Survio, která umožňuje základní zpracování a vizualizaci odpovědí respondentů. Pro podrobnější analýzu a přehlednější grafické znázornění výsledků však byla získaná data exportována a dále zpracována v programu Microsoft Excel, kde byly vytvořeny vlastní grafy reflektující klíčové zjištění.

7.1 Prezentace výsledků výzkumu

Otázka č. 1

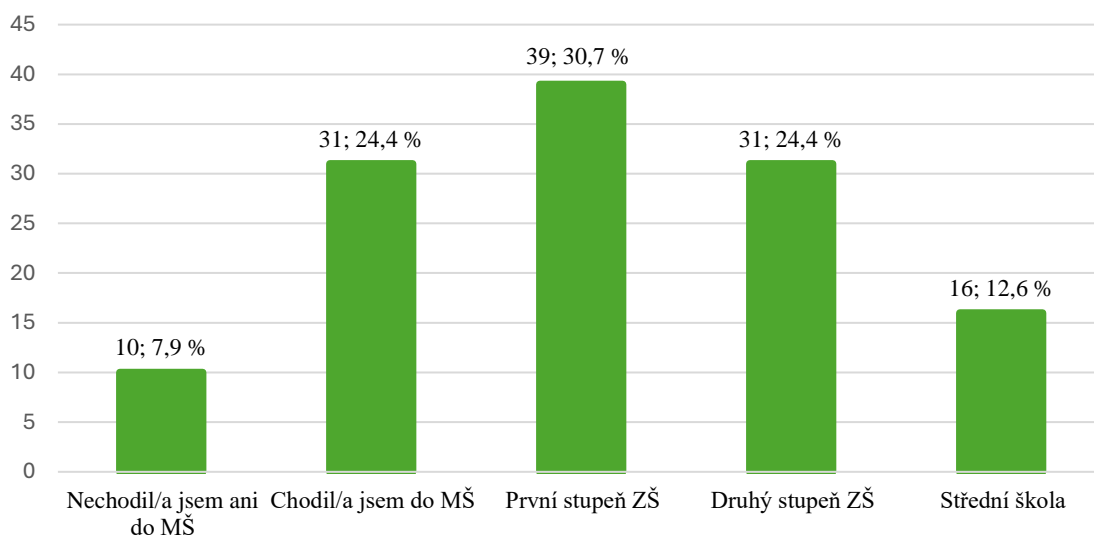

Graf č. 2 – Pohlaví respondentů

Otázka číslo jedna se zaměřovala na pohlaví respondentů. Z celkového počtu odpovědí bylo 73 respondentek, což představuje 57,5 % odpovídajících. Mužské pohlaví označilo 53 respondentů, tedy 41,7 % odpovídajících. Možnost jiné zvolila pouze jedna osoba (0,8 %), která se identifikuje jako nebinární. Dotazník vyplnilo celkem 127 respondentů.

Otázka č. 2

V jaké etapě života jste se nacházeli, když se rodiče rozvedli?

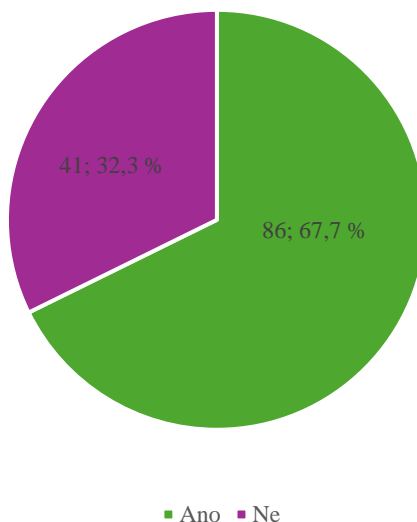

Graf č. 3 – Etapa života respondentů v době rozvodu rodičů

V této otázce respondenti uváděli, v jaké životní etapě se nacházeli, kdy došlo k rozvodu jejich rodičů. Z odpovědí vyplynulo, že 10 osob (7,9 %) bylo ještě předškolního věku a nechodilo ani do mateřské školy. Dalších 31 respondentů (24,4 %) uvedlo, že navštěvovali mateřskou školu. Největší skupinu tvořili ti, kteří v té době docházeli na první stupeň základní školy – šlo o 39 osob, což představuje 30,7 %. Stejný počet jako u dětí ze školky, tedy 31 osob (24,4 %), byl na druhém stupni základní školy. Poslední skupinou byli středoškoláci, těch bylo 16, tedy 12,6 %.

Otázka č. 3

Pamatujete si rozvod Vašich rodičů?

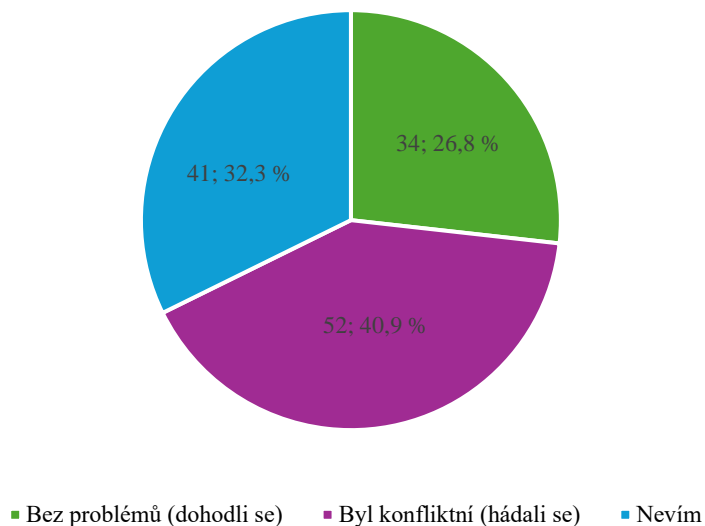

Graf č. 4 – Vzpomínka respondentů na rozvod rodičů

Třetí otázka se zaměřovala na to, zda si účastníci výzkumu vybavují dobu, kdy došlo k rozvodu jejich rodičů. Na výběr měli pouze dvě odpovědi – ano nebo ne. Možnost ano zvolilo 86 respondentů, což představuje 67,7 % z celkového počtu. Zbýlých 41, tedy 32,2 %, uvedlo, že si na tuto událost z dětství nevzpomínají. Tento výsledek může naznačovat, že pro většinu respondentů byl rozvod rodičů natolik významnou událostí, že zůstal v jejich paměti. Vnímání této události se může lišit v závislosti na věku dítěte, okolnostech i následné komunikaci uvnitř rodiny.

Otázka č. 4

Jak proběhl rozvod Vašich rodičů?

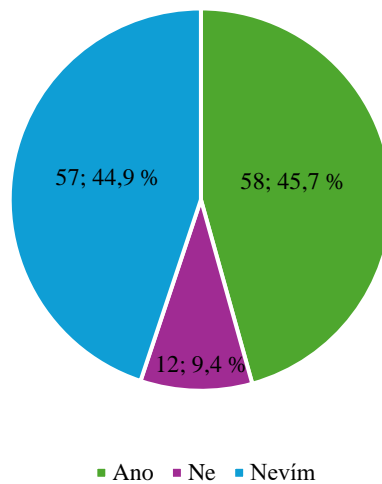

Graf č. 5 – Průběh rozvodu rodičů

Další otázka zjišťovala, jak respondenti vnímali průběh rozvodu svých rodičů, zda byl konfliktní, bezproblémový, nebo si ho nepamatují. Nejčastější odpovědí bylo, že rozvod probíhal konfliktně, tuto možnost zvolilo 52 osob, což představuje 40,9 %. Naopak 34 respondentů (tedy 26,8 %) uvedlo, že rozvod proběhl poklidně a dohodou. Zbývajících 41 osob, tedy 32,3 %, odpovědělo, že nevědí, jak rozvod probíhal. Myslím si, že konfliktní průběh rozvodu není u dětí výjimečný a v mnoha případech může ovlivnit jejich tehdejší i budoucí vnímání rodinných vztahů.

Otázka č. 5

Vnímáte rozvod Vašich rodičů za osvobozující? (Ulevilo se Vám, že jsou rozvdeni)

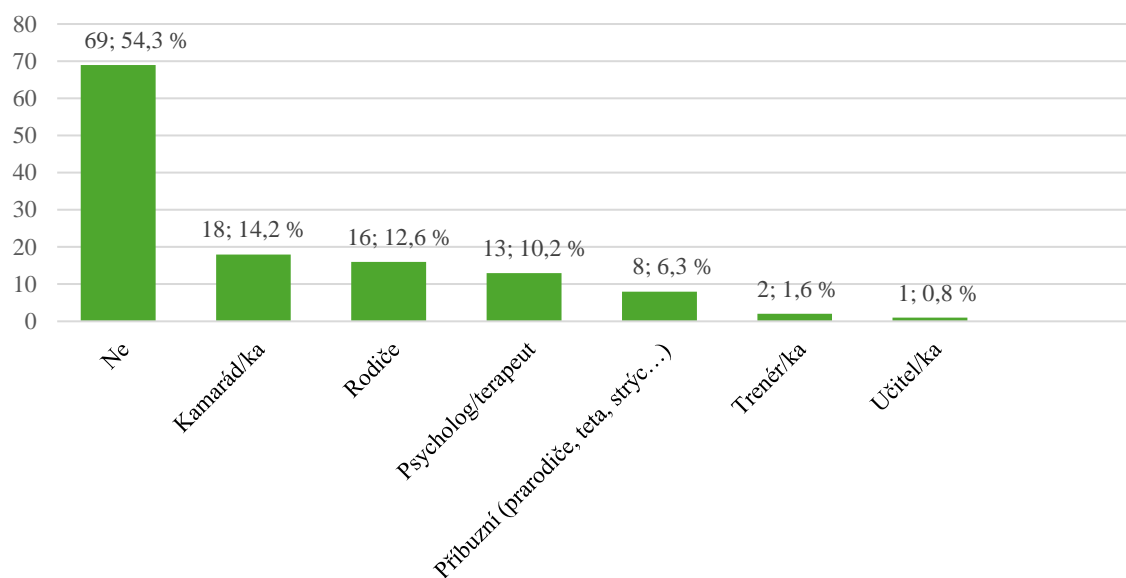

Graf č. 6 – Pocit úlevy po rozvodu rodičů

Tato otázka zjišťovala, zda respondenti pocítovali po rozvodu svých rodičů úlevu, tedy jestli pro ně byl rozvod vnímán jako osvobozující. Největší část respondentů (58 osob, konkrétně 45,7 %) uvedla, že rozvod vnímali pozitivně a ulevilo se jim. Téměř stejný počet lidí (57 osob, tj. 44,9 %) si nebyl jistý a odpověděl, že neví. Z celkového počtu 12 respondentů (9,4 %) odpovědělo, že pro ně situace úlevu nepřinesla.

Otázka č. 6

Probírali jste s někým Vaše pocity?

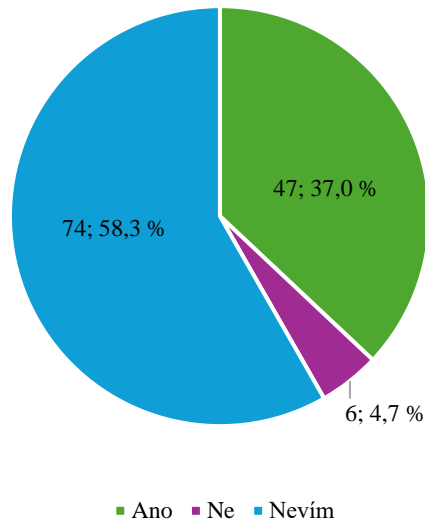

Graf č. 7 – Sdílení pocitů po rozvodu rodičů

Otázka číslo 6 byla polouzavřená, která kromě nabízených možností umožňovala i vlastní odpověď, tu však nikdo nevyužil. Otázka byla zaměřena na to, zda respondenti probírali s někým jejich pocity, které souvisely s rozvodem jejich rodičů. Nejčastější odpovědí bylo, že o svých pocitech s nikým nemluvili, uvedlo to 69 respondentů, což představuje 54,3 %. Dalších 18 osob (14,2 %) se svěřilo kamarádce nebo kamarádovi. Celkem 16 respondentů (12,6 %) uvedlo, že o situaci mluvili s rodiči. S psychologem nebo terapeutem sdílelo své emoce 13 lidí, tedy 10,2 %. Osm respondentů (6,3 %) uvedlo jiné rodinné příslušníky, například prarodiče, tetu nebo strýce. Dva lidé (1,6 %) se svěřili trenérovi a pouze jeden respondent (0,8 %) uvedl učitelku nebo učitele.

Otázka č. 7

Pomohlo Vám s někým mluvit o svých pocitech?

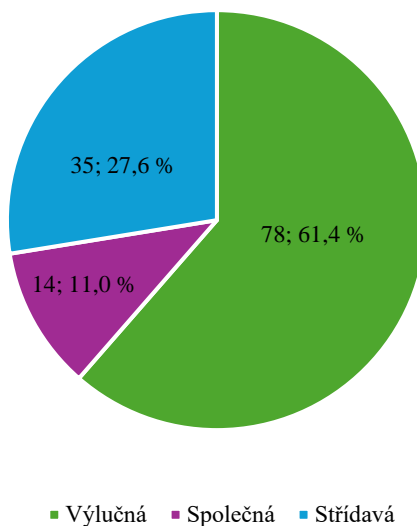

Graf č. 8 – Vliv sdílení pocitů

Sedmá otázka se zaměřovala na to, zda respondentům pomohlo sdílení jejich pocitů s někým jiným. Největší část účastníků, konkrétně 74 osob (58,3 %), uvedla, že neví, zda jim sdílení svých pocitů pomohlo. Tato odpověď byla nejčastější hlavně z toho důvodu, že velká část respondentů s nikým své pocity nesdílela, tudíž nemohou vědět, zda jim to pomohlo či ne. Možnost „ano“ zvolilo 47 respondentů, tedy 37 %. Odpověď „ne“, tedy že jim sdílení nepomohlo, uvedlo 6 osob, což představuje 4,7 %.

Otázka č. 8

Jakou formu péče jste měli?

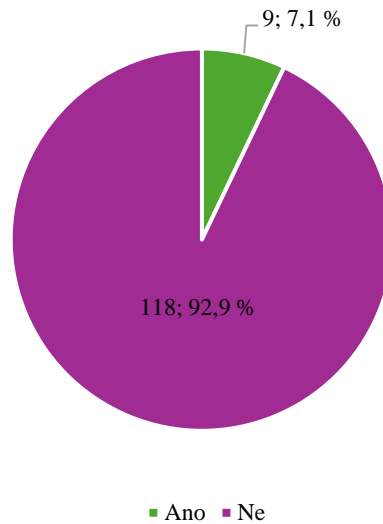

Graf č. 9 – Forma péče nezletilého dítěte

Osmá otázka se týkala typu péče, ve které respondenti po rozvodu vyrůstali. Nejvíce z nich uvedlo, že byli svěřeni do výlučné péče jednoho rodiče, jednalo se o 78 osob, což odpovídá 61,4 %. Dalších 35 respondentů, tedy 27,6 %, žilo ve střídavé péči. Společnou péči mělo celkem 14 účastníků výzkumu, což představuje 11 %. I přesto, že moderní modely péče (střídavá či společná) jsou dnes stále více zmiňované, výlučná péče zůstává stále nejčastěji využívaným řešením po rozvodu, což může souviset jak s rozhodnutím soudů, tak s dohodou rodičů a praktickými okolnostmi každé rodiny.

Otázka č. 9

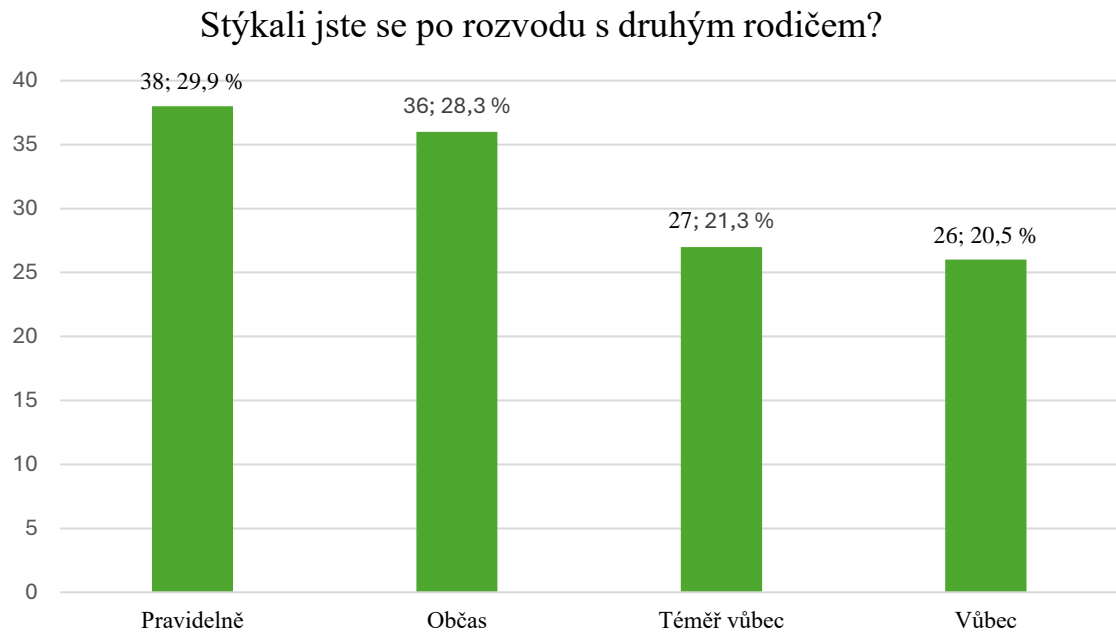
Změnila se péče v průběhu? (Např. začínali jste ve střídavé péči a skončili ve výlučné.)

Graf č. 10 – Změna formy péče nezletilého dítěte

V této otázce se respondenti vyjadřovali k tomu, zda se během jejich dětství typ péče po rozvodu rodičů nějak změnil, například pokud začali ve střídavé péči a později přešli do výlučné. Na výběr měli dvě odpovědi; „ano“ a „ne“. Většina z nich (118 osob, tedy 92,9 %) uvedla, že typ péče zůstal stejný. Jen devět respondentů (7,1 %) potvrdilo, že ke změně došlo.

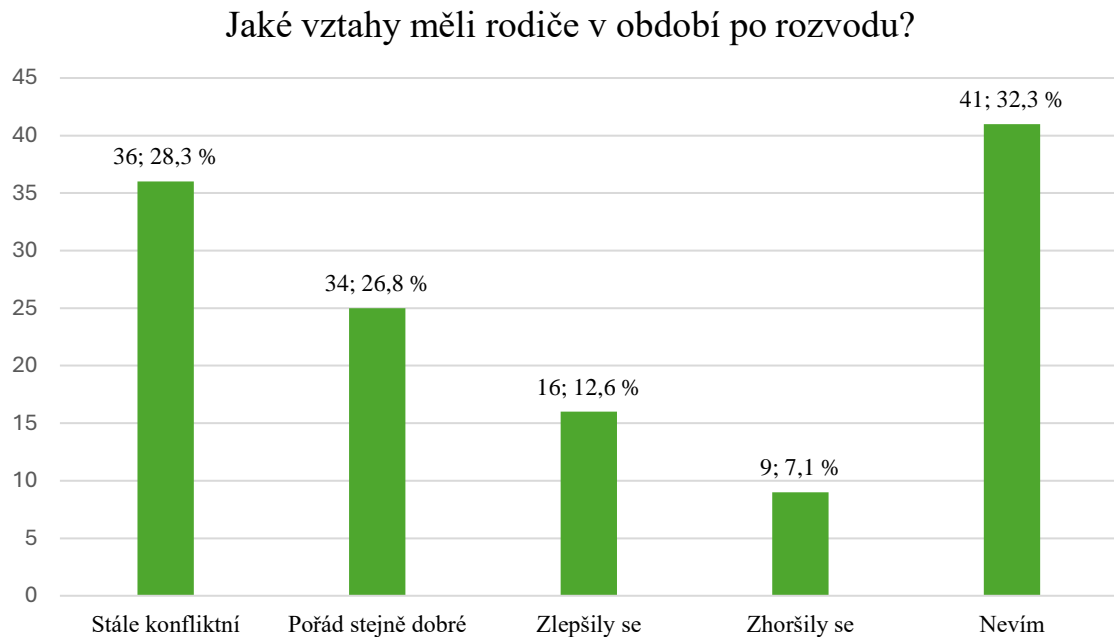
Otázka č. 10

Graf č. 11 – Styk s druhým rodičem po rozvodu

Tato otázka se týkala kontaktu účastníků s druhým rodičem po rozvodu. Výsledky ukázaly poměrně vyrovnané odpovědi. Nejčastěji respondenti uváděli, že se s rodičem vídali pravidelně, takto odpovědělo 38 osob, což představuje 29,9 %. Dalších 36 účastníků (28,3 %) uvedlo, že kontakt probíhal jen občas. O něco méně respondentů, konkrétně 27 (21,3 %), odpovědělo, že se nevídali téměř vůbec. A 26 osob (20,5 %) uvedlo, že s druhým rodičem po rozvodu nebyli v kontaktu vůbec.

Otázka č. 11

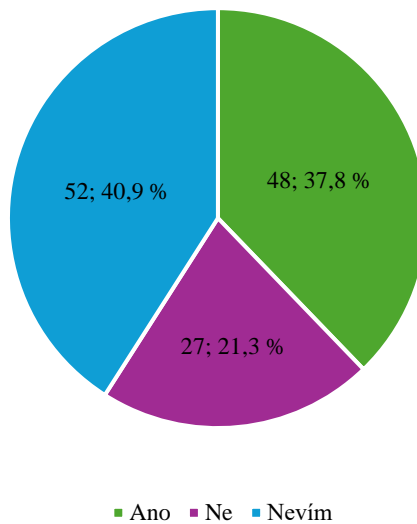

Graf č. 12 – Vztah mezi rodiči po rozvodu

Tato otázka se věnovala tomu, jaké bylo vzájemné fungování rodičů po rozvodu. Největší část respondentů (41 osob, tedy 32,3 %) uvedla, že neví, jaký vztah mezi rodiči panoval. Dalších 36 lidí (28,3 %) popsalo, že vztahy zůstaly nadále konfliktní. Celkem 34 účastníků (26,8 %) uvedlo, že vztahy byly stále dobré. U 16 respondentů (12,6 %) došlo po rozvodu ke zlepšení vztahů mezi rodiči a pouze 9 osob (7,1 %) zaznamenalo jejich zhoršení.

Otázka č. 12

Cítili jste se po rozvodu Vašich rodičů osaměle?

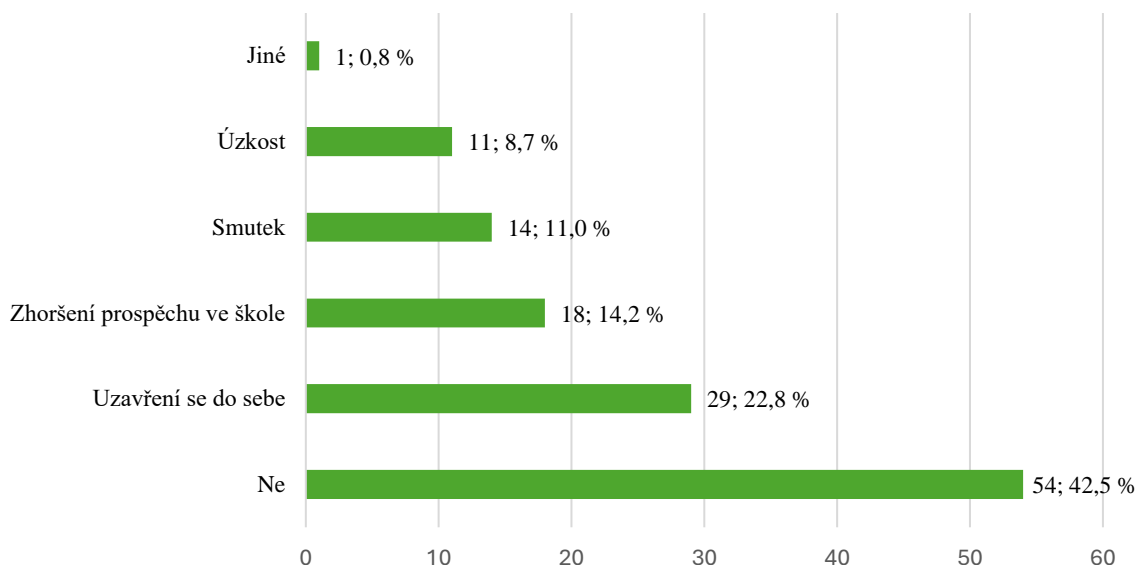

Graf č. 13 – Pocit osamělosti po rozvodu rodičů

Otázka číslo dvanáct zjišťovala, zda se respondenti po rozvodu svých rodičů cítili osaměle. Největší část účastníků (52 osob, tedy 40,9 %) odpověděla, že si tím nejsou jistí. Pocit osamělosti po rozvodu potvrdilo 48 respondentů (37,8 %). Zbýlých 27 osob (21,3 %) uvedlo, že se osaměle necítili.

Otázka č. 13

Změnilo se po rozvodu Vaše chování či prožívání?

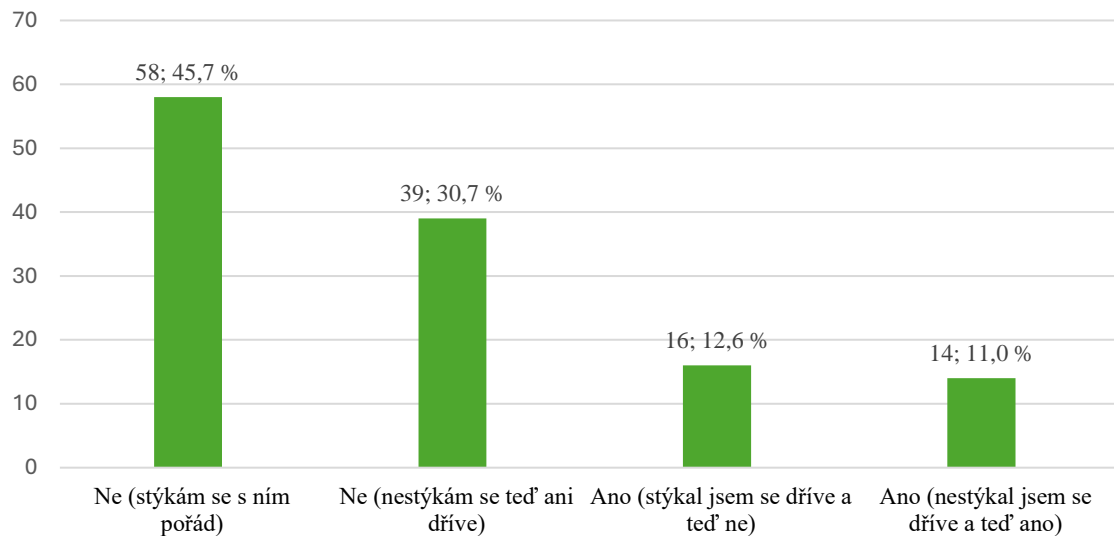

Graf č. 14 – Změna chování či prožívání po rozvodu rodičů

Třináctá otázka se týkala toho, zda rozvod rodičů měl vliv na chování nebo prožívání respondentů. Jednalo se o polouzavřenou otázku s možností dopsat vlastní odpověď. Nejvíce dotázaných (54 osob, tedy 42,5 %) uvedlo, že na sobě žádné změny nezaznamenali. Celkem 29 respondentů (22,8 %) uvedlo, že se po rozvodu stáhli do sebe. U 18 osob (14,2 %) došlo ke zhoršení školního prospěchu. Smutek jako reakce popsalo 14 respondentů (11 %) a úzkost uvedlo 11 z nich (8,7 %). Jeden člověk využil možnosti vlastní odpovědi a uvedl, že pociťuje strach z opuštění.

Otázka č. 14

Změnilo se v době plnoletosti Vaše stýkání s druhým rodičem?

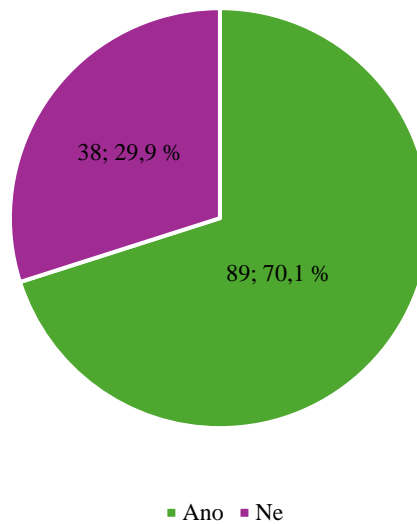

Graf č. 15 – Styk s druhým rodičem v plnoletosti

Tato otázka se týkala toho, zda se po dosažení plnoletosti změnil kontakt respondentů s druhým rodičem. Nejvíce účastníků (58 osob, tedy 45,7 %) uvedlo, že se s druhým rodičem vídají stále stejně. Dalších 39 lidí (30,7 %) odpovědělo, že se s ním nestýkali ani dříve, ani nyní. U 16 respondentů (12,6 %) došlo ke změně, že se dříve s druhým rodičem vídali, ale v dospělosti už ne. Naopak 14 osob (11,0 %) uvedlo, že v dětství se s druhým rodičem nestýkali, ale v dospělosti kontakt navázali.

Otázka č. 15

Máte partnerský vztah?

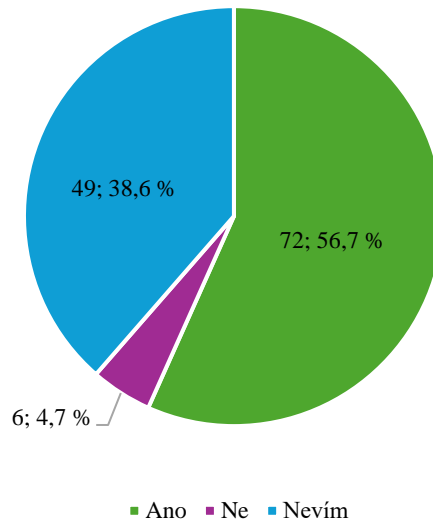

Graf č. 16 – Partnerský vztah ve svém životě

Otázka č. 15 měla dvě možné odpovědi – ano nebo ne – a zjišťovala, zda jsou respondenti aktuálně ve vztahu. Většina, konkrétně 89 osob (70,1 %), uvedla, že partnerský vztah mají. Zbývajících 38 respondentů (29,9 %) odpovědělo, že ve vztahu nejsou.

Otázka č. 16

Prožíváte strach z opuštění svým partnerem?

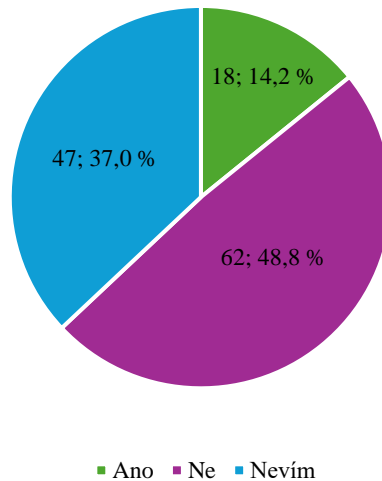

Graf č. 17 – Strach z opuštění svým partnerem

V této otázce respondenti vyjadřovali, zda prožívají strach z opuštění svým partnerem. Nejvíce z nich, konkrétně 72 osob (56,7 %), uvedlo, že tento strach mají. Dalších 49 respondentů (38,6 %) si nebylo jistých a vybrali odpověď „Nevím“. Pouze 6 osob (4,7 %) uvedlo, že tento strach nepocítují.

Otázka č. 17

Myslíte si, že Vaše zkušenosti s rozvodem rodičů ovlivňují
Váš současný postoj k manželství?

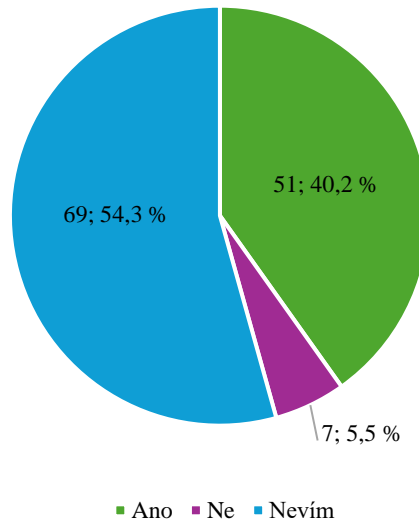

Graf č. 18 – Postoj k vlastnímu manželství

Tato otázka zjišťovala, zda respondenti vnímají, že rozvod jejich rodičů ovlivnil jejich pohled na vlastní manželství. Nejčastější odpovědí bylo „Ne“, kterou zvolilo 62 osob (48,8 %). Dalších 47 respondentů (37 %) si nebylo jistých a zvolilo možnost „Nevím“. Zbýlých 18 osob (14,2 %) uvedlo, že kvůli rozvodu rodičů sami manželství uzavřít nechtějí.

Otázka č. 18

Máte obavy z rozvodu ve Vašem životě?

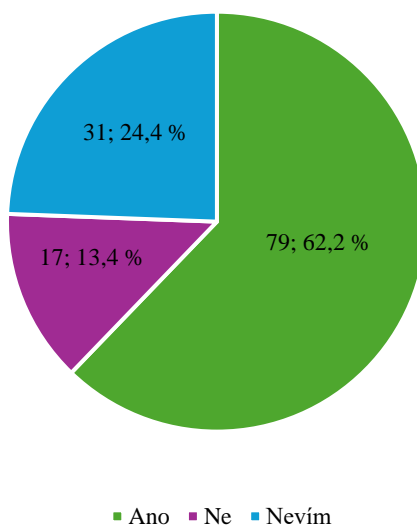

Graf č. 19 – Obavy z rozvodu ve vlastním životě

Osmnáctá otázka se zabývala tím, jestli respondenti pocítují obavy z možnosti, že by se v budoucnu sami rozvedli. Nejvíce z nich, konkrétně 69 (54,3 %) odpovědělo, že neví. Dalších 51 osob (40,2 %) uvedlo, že takové obavy mají. Jen malý počet respondentů, konkrétně 7 (5,5 %), se rozvodu ve svém životě neobává.

Otázka č. 19

Chcete mít děti?

Graf č. 20 – Postoj k tomu mít děti

Poslední otázka se týkala toho, zda respondenti plánují mít v budoucnu děti. Většina, tedy 79 osob (62,2 %), odpověděla kladně. Dalších 31 respondentů (24,4 %) zvolila odpověď „Nevím“. Zbývajících 17 lidí (13,4 %) uvedlo, že děti mít nechtějí.

7.2 Verifikace hypotéz

Hypotézy byly ověřeny pomocí chí-kvadrát testu, který porovnal četnosti odpovědí mezi jednotlivými skupinami respondentů.

H1: Studenti, kteří o svých pocitech po rozvodu mluvili, vykazují nižší míru negativních dopadů než ti, kteří o svých pocitech nemluvili.

H0: Neexistuje žádná souvislost mezi tím, zda studenti mluvili o svých pocitech, a mírou negativních dopadů po rozvodu.

Výpočet hypotézy byl realizován na základě otázky č. 6, která se zabývala tím, zda respondenti probírali s někým své pocity a otázky č. 13, která se zabývala změnou chování či prožívání respondentů po rozvodu rodičů. Z dat byla vyloučená neutrální odpověď „Nevím“.

Empirická četnost:

Sdílení pocitů	Negativní dopady	Bez dopadů	Celkem
Mluvili	25	33	58
Nemluvili	48	21	69
Celkem	73	54	127

Tabulka č. 2 – Empirická četnost H1

Teoretická četnost

Sdílení pocitů	Negativní dopady	Bez dopadů	Celkem
Mluvili	33,39	24,61	58
Nemluvili	39,61	29,39	69
Celkem	73	54	127

Tabulka č. 3 – Teoretická četnost H1

Teoretická četnost byla vypočítaná podle vzorce:

$$\frac{\text{součet řádků empirických četností} * \text{součet sloupců empirických četností}}{\text{počet prvků } (n)}$$

Testové kritérium

Sdílení pocitů	Negativní dopady	Bez dopadů
Mluvili	2,11	2,85
Nemluvili	1,78	2,49
Celkem	9,23	

Tabulka č. 4 – Testové kritérium H1

TK = 9,23

Testové kritérium bylo vypočítáno podle vzorce:

$$\frac{(\text{empirická četnost} - \text{teoretická četnost})^2}{\text{teoretická četnost}}$$

Kritická hodnota:

Stupeň volnosti: $df = (2-1) \times (2-1) = 1$, $df = 1$

Úroveň významnosti: $\alpha = 0,05$

$KH = 3,841$

$TK = (9,23) > KH (3,841)$

Výpočtem bylo zjištěno, že testové kritérium je větší než kritická hodnota. Z toho důvodu byla přijata alternativní hypotéza a závěr zní, že studenti, kteří o svých pocitech mluvili vykazují nižší míru negativních dopadů než ti, kteří o svých pocitech s nikým nemluvili. **Hypotéza č. 1** „Studenti, kteří o svých pocitech po rozvodu mluvili, vykazují nižší míru negativních dopadů než ti, kteří o svých pocitech nemluvili“ se potvrdila.

H2: Respondenti, kteří neměli kontakt po rozvodu s druhým rodičem, častěji vyjadřují strach z opuštění než ti, kteří se svým rodičem stýkali.

H0: Neexistuje rozdíl ve výskytu strachu z opuštění podle míry kontaktu s druhým rodičem.

Výpočet hypotézy byl realizován na základě otázky č. 10, která se zaměřovala na to, zda se respondenti stýkali s druhým rodičem a otázky č. 16, která se zabývala strachem opuštění svým partnerem. Do výpočtu nejsou zahrnuty neutrální odpovědi respondentů.

Empirická četnost

Kontakt s rodičem	Strach z opuštění (ano)	Strach z opuštění (ne)	Celkem
Byl kontakt	45	10	55
Nebyl kontakt	27	5	32
Celkem	72	15	87

Tabulka č. 5 – Empirická četnost H2

Teoretická četnost:

Kontakt s rodičem	Strach z opuštění (ano)	Strach z opuštění (ne)	Celkem
Byl kontakt	45,52	9,48	55
Nebyl kontakt	26,48	5,52	32
Celkem	72	15	87

Tabulka č. 6 – Teoretická četnost H2

Teoretická četnost byla vypočítaná podle vzorce:

$$\frac{\text{součet řádků empirických četností} * \text{součet sloupců empirických četností}}{\text{počet prvků } (n)}$$

Testové kritérium:

Kontakt s rodičem	Strach z opuštění (ano)	Strach z opuštění (ne)
Byl kontakt	0,006	0,03
Nebyl kontakt	0,01	3,17
Celkem	3,22	

Tabulka č. 7 – Testové kritérium H2

TK = 3,22

Testové kritérium bylo vypočítané podle vzorce:

$$\frac{(\text{empirická četnost} - \text{teoretická četnost})^2}{\text{teoretická četnost}}$$

Kritická hodnota:

Stupeň volnosti: $df = (2-1) \times (2-1) = 1$, $df = 1$

Úroveň významnosti: $\alpha = 0,05$

KH = 3,841

TK (3,22) < KH (3,841)

Výpočtem bylo zjištěno, že testové kritérium je menší než kritická hodnota. Z toho důvodu byla přijatá nulová hypotéza a závěr zní, že neexistuje žádná souvislost mezi mírou kontaktu styku s druhým rodičem a strachem z opuštění svým partnerem. **Hypotéza č. 2** „Respondenti, kteří neměli kontakt po rozvodu s druhým rodičem, častěji vyjadřují strach z opuštění než ti, kteří se s druhým rodičem stýkali“ **se nepotvrdila.**

H3: Osoby, které vyrůstaly ve střídavé nebo společné péči, častěji uvádějí pozitivnější postoj k rodině a chtějí mít děti než ti, kdo byli ve výlučné péči jednoho rodiče.

H0: Neexistuje rozdíl v postoji k rodičovství podle formy péče po rozvodu.

Výpočet hypotézy byl realizován na základě otázky č. 8, která se zaměřovala na formu péče o nezletilé dítě po rozvodu a otázky č. 19, která se zabývala tím, zda respondenti chtějí mít děti.

Empirická četnost:

Forma péče	Chcete mít děti (ano)	Ne/Nevím	Celkem
Střídavá/společná	35	14	49
Výlučná	44	34	78
Celkem	79	48	127

Tabulka č. 8 – Empirická četnost H3

Teoretická četnost:

Forma péče	Chcete mít děti (ano)	Ne/Nevím	Celkem
Střídavá/ společná	30,5	18,5	49
Výlučná	48,5	29,5	78
Celkem	79	48	127

Tabulka č. 9 – Teoretická četnost H3

Teoretická četnost byla vypočítaná podle vzorečku:

$$\frac{\text{součet řádků empirických četností} * \text{součet sloupců empirických četností}}{\text{počet prvků } (n)}$$

Testové kritérium:

Forma péče	Chcete mít děti (ano)	Ne/Nevím
Střídavá/společná	0,66	1,09
Výlučná	0,42	1,95
Celkem	4,12	

Tabulka č. 10 – Testové kritérium H3

TK = 4,12

Testové kritérium bylo vypočítáno podle vzorce:

$$\frac{(\text{empirická četnost} - \text{teoretická četnost})^2}{\text{teoretická četnost}}$$

Kritická hodnota:

Stupeň volnosti: $df = (2-1) \times (2-1) = 1$, $df = 1$

Úroveň významnosti: $\alpha = 0,05$

$KH = 3,841$

$TK (4,12) > KH (3,841)$

Výpočtem bylo zjištěno, že testové kritérium je větší než kritická hodnota. Z toho důvodu byla přijata alternativní hypotéza a závěr zní, že osoby, které vyrůstaly ve střídavé či společné péči mají pozitivnější postoj k rodině a chtějí mít vlastní děti než osoby, které vyrůstaly ve výlučné péči. **Hypotéza č. 3** „Osoby, které vyrůstaly ve střídavé nebo společné péči, častěji uvádějí pozitivnější postoj k rodině a chtějí mít děti než ti, kdo byli ve výlučné péči jednoho rodiče“ **se potvrdila.**

7.3 Interpretace dat

Výzkumu se zúčastnilo 127 respondentů, kteří zažili rozvod rodičů. Většinu tvořily ženy (57,5 %). Nejčastěji došlo k rozvodu v době, kdy byli respondenti na prvním stupni ZŠ (30,7 %), nebo v předškolním věku (24,4 %).

Rozvod si pamatuje 67,7 % respondentů a 40,9 % jej vnímalo jako konfliktní. Přesto téměř polovina (45,7 %) cítila po rozvodu úlevu, což může souviset s předchozím napětím v rodině. O svých pocitech však více než polovina (54,3 %) s nikým nemluvila, přestože těm, co své emoce sdíleli, to často pomohlo.

Převládá výlučná péče jednoho rodiče (61,4 %), kontakt s druhým rodičem byl hodně různorodý – od pravidelného po žádný. Vztah se až na malé výjimky nezměnil ani v dospělosti.

Více než třetina (37,8 %) cítila po rozvodu osamělost a přes 50 % zaznamenalo změny v chování, jako stažení do sebe, smutek nebo zhoršení prospěchu ve škole. Tyto zkušenosti se promítly i do partnerských vztahů – 56,7 % má strach z opuštění partnerem.

Postoj k manželství ovlivnil rozvod rodičů jen u menšiny, ale 14,2 % uvedlo, že kvůli tomu nechtějí uzavřít manželství. Obavu z budoucího vlastního rozvodu má 40,2 %, přičemž většina odpověděla „nevím“. Přes negativní zkušenost z dětství plánuje většina respondentů (62,2 %) mít v budoucnu děti, což může ukazovat na snahu založit vlastní stabilní rodinu.

7.4 Závěr výzkumu

V této kapitole se budeme zabývat zodpovězením výzkumných otázek, ke kterým byly formulovány i hypotézy. Cílem výzkumu bylo zjistit, jak studenti Fakulty filozofické Univerzity Pardubice reflektují a zvládají zkušenost s rozvodem svých rodičů, kterou si prošli v době jejich nezletilosti. Zjistit jakými způsoby se s touto situací zvládli vyrovnat a jaký měla dopad na jejich každodenní fungování.

První výzkumná otázka zkoumala souvislost mezi formou porozvodové péče a mírou kontaktu s druhým rodičem. Výsledky ukázaly, že děti ve výlučné péči měly častěji omezený nebo žádný kontakt s druhým rodičem. Naopak střídavá a společná péče byla spojena s pravidelnějším kontaktem. Lze říct, že forma péče po rozvodu má vliv na kvalitu vztahu dítěte s druhým rodičem.

Druhá výzkumná otázka se zaměřovala na prožívání osamělosti a sdílení emocí v době rozvodu. Téměř 38 % respondentů uvedlo, že se cítili osaměle, a více než polovina z nich o svých pocitech s nikým nemluvila. Tento výsledek poukazuje na nedostatečnou emoční podporu, která dětem v této náročné situaci často chybí.

Třetí výzkumná otázka sledovala dopad rozvodu na partnerské vztahy respondentů v dospělosti. Výsledky ukázaly, že více než polovina dotázaných pociťuje strach z opuštění partnerem, a část z nich má negativní postoj k manželství. Přesto většina respondentů je aktuálně ve vztahu a plánuje mít děti. To naznačuje, že i když rozvod rodičů zanechává určité obavy a nejistoty, většina mladých lidí se snaží navazovat a budovat vlastní partnerské vztahy.

Práce obsahovala tři hypotézy, z toho dvě hypotézy nebyly potvrzeny. První hypotéza předpokládala, že studenti, kteří po rozvodu rodičů mluvili o svých pocitech, vykazují nižší míru negativních dopadů než ti, kteří své pocity nesdíleli. Data ukázala, že ti, kdo své pocity sdíleli, měli lepší emoční stabilitu zvládnutí a méně projevů negativních dopadů, například úzkosti či stažení se do sebe. Hypotéza byla potvrzena.

Druhá hypotéza předpokládala, že respondenti, kteří po rozvodu neměli kontakt s druhým rodičem častěji zažívají strach z opuštění než ti, kteří kontakt udržovali. Výsledky ukázaly, že neexistuje žádná souvislost mezi mírou kontaktu s druhým rodičem a strachem z opuštění svým partnerem. Hypotéza se nepotvrdila.

Třetí hypotéza se týkala vztahu mezi formou péče po rozvodu a postojem k rodině a plánům na založení vlastní rodiny. Respondenti, kteří vyrůstali ve střídavé či společné péči, častěji

vyjadřovali pozitivnější postoj k rodině a větší ochotu mít děti než ti ve výlučné péči jednoho rodiče. Tato hypotéza byla potvrzena.

Celkově výzkum ukázal, že sdílení pocitů, pravidelný kontakt s oběma rodiči a forma péče významně ovlivňují emoční pohodu dětí po rozvodu a jejich postoje k vlastním partnerským a rodinným vztahům.

ZÁVĚR

Cílem práce bylo analyzovat, jak studenti Fakulty filozofické Univerzity Pardubice prožívali rozvod svých rodičů a jakým způsobem tuto situaci zvládli. Výzkum se zaměřil na dopady rozvodu na jejich každodenní život v období po rozvodu rodičů, na míru zvládnutí této situace bez vnější pomoci, ale i na roli případné podpory ze strany okolí. Součástí šetření bylo rovněž retrospektivní zhodnocení, tedy jak účastníci s odstupem času rozvod hodnotili a jaké souvislosti s ním vnímají ve svém současném osobním i sociálním životě.

V teoretické části jsem se věnovala rozvodu manželství a jeho dopadu na dítě a jeho psychickou pohodu. Nejprve jsem se zaměřila na samotné manželství, kde jsem popsala jeho vznik, formy uzavření (občanský a církevní sňatek) a vztahy mezi manžely. Dále jsem rozebrala problematiku partnerské krize, její příčiny a možné důsledky. Následující kapitola se soustředila na rodinu, kde jsem uvedla její funkce, strukturu a právní rámec vztahu mezi rodičem a dítětem, včetně práv a povinností obou stran. V další části jsem se zabývala samotným rozvodem, jeho různými formami, typy péče o nezletilé dítě a otázkou výživného. Důležitou součástí teoretické části byl také popis dopadů rozvodu na psychiku dítěte, věnovala jsem pozornost prožívání dítěte během rodičovského konfliktu a různým emocím, které se mohou v této situaci objevovat. Závěrem jsem se zaměřila na dlouhodobé dopady, které si děti mohou nést do dospělosti – například obavy z vlastního manželství či komplikovanější vytváření blízkých vztahů.

V praktické části jsem se věnovala analýze údajů získané dotazníkovým šetřením. Výzkumným souborem byli nyní již dospělí studenti, kteří studují Fakultu filozofickou na univerzitě v Pardubicích, kteří si v době jejich nezletilosti prošli rozvodem svých rodičů. Výsledky ukázaly, že většina respondentů rozvod silně emočně prožívala, často pocity osamění a nejistoty. Ze tří stanovených hypotéz byly potvrzeny dvě. První hypotéza, která předpokládala, že studenti, kteří o svých pocitech mluví, vykazují nižší míru negativních dopadů než ti, kteří o svých pocitech nemluví, byla potvrzena. Druhá hypotéza, která předpokládala, že respondenti, kteří neměli kontakt po rozvodu s druhým rodičem, častěji vyjadřují strach z opuštění než ti, kteří se se svým rodičem stýkali, tato hypotéza nebyla potvrzena. Třetí hypotéza předpokládala, že osoby, které vyrůstaly ve střídavé či společné péči, častěji uvádějí pozitivnější postoj k rodině a chtějí mít děti než ti, kdo byli ve výlučné péči jednoho rodiče, tato hypotéza byla potvrzena.

Sama jsem si v dětství prošla rozvodem rodičů a ačkoli jsem se dlouho snažila tvářit, že mě to nijak zvlášť nezasáhlo, s odstupem času vnímám, že tato zkušenost ovlivnila mnoho oblastí

mého života. Rozhodnutí mých rodičů se promítlo i do mé dospělosti – musela jsem například řešit změnu příjmení, abych měla stejné jméno jako zbytek rodiny. Setkávala jsem se s lidmi, ke kterým jsem necítila žádný vztah, a tyto kontakty mi často nebyly příjemné. Byla jsem svěřena do výlučné péče mé matky a s biologickým otcem jsem se nestýkala. Potýkala jsem se například i s tématy, jako bylo neplacení výživného. Dnes už vím, že právě tyto zkušenosti mě výrazně ovlivnily a pomohly formovat mou osobnost. Prožité situace mě naučily, jak se vyrovnávat s nepříjemnostmi a složitými emocemi, a ovlivnily můj pohled na vztahy i důvěru k lidem kolem mě.

Závěrem lze říct, že rozvod rodičů představuje významnou životní změnu, která ovlivňuje zejména děti na mnoha úrovních. Nejzásadněji se to projevuje v oblasti kontaktu s oběma rodiči, který je často narušený nebo omezený, což může mít negativní dopad na emocionální prožívání dětí v průběhu tohoto období. Tyto zážitky a zkušenosti z dětství se mohou promítnout i do jejich dospělých životů, konkrétně do způsobu, jakým navazují a udržují partnerské vztahy. Na druhou stranu však výsledku výzkumu ukazují, že většina mladých lidí dokáže tyto nepříznivé okolnosti překonat a vybudovat si vlastní pevné a funkční vztahy, což svědčí o jejich schopnosti adaptace a psychické odolnosti. Je tedy zřejmé, že i přes komplikace spojené s rozvodem existuje potenciál pro pozitivní vývoj a osobní růst. V době rozvodu je ale velmi důležité poskytnout dětem adekvátní podporu, ať už formou odborného poradenství, psychologické pomoci, nebo stabilní opory v rodině či blízkém okolí. Taková podpora může výrazně zmírnit negativní dopady a pomoci dětem lépe se vyrovnat s náročnou situací. Celkově je proto potřeba věnovat větší pozornost tomu, jak pomoci dětem nejen zvládnout okamžité obtíže spojené s rozvodem, ale také jak podpořit jejich dlouhodobý zdravý vývoj a kvalitní mezilidské vztahy v dospělosti.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- FRANCOVÁ, Marie a Jana DVOŘÁKOVÁ ZÁVODSKÁ. *Rozvody, rozchody a zánik partnerství*. Wolters Kluwer, 2018. ISBN 978-80-7598-120-2.
- GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. ISBN 80-85931-79-6.
- HRUŠÁKOVÁ, Milana. *Zákon o rodině. Zákon o registrovaném partnerství*. C.H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-061-4.
- HRUŠÁKOVÁ, Milana, Zdeňka KRÁLÍČKOVÁ a Lenka WESTPHALOVÁ. *Rodinné právo*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017. ISBN 9788074006449.
- KOVÁŘOVÁ, Daniela. *Rodina a výživné*. Praha: Leges, 2011. ISBN 978-80-87212-84-4.
- KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka. *Rodinné právo v otázkách a odpovědích*. Praha, 2000. ISBN 80-7226-365-X (brož.).
- KRAUS, Blahoslav. *Základy sociální pedagogiky*. 2008. ISBN 978-80-7367-383-3.
- KRAUS, Blahoslav a Věra POLÁČKOVÁ, 2001. *Člověk - prostředí - výchova: k otázkám sociální pedagogiky*. Brno: Paido. ISBN 80-731-5004-2.
- MATĚJČEK, Zdeněk, 1992. *Přestali jste být manželi, ale zůstáváte rodiči*. Praha: H+H. ISBN 80-85467-53-4.
- MATOUŠEK, Oldřich. *Sociální práce v praxi*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-002-X.
- MATOUŠEK, Oldřich a Hana PAZLAROVÁ, 2010. *Hodnocení ohroženého dítěte a rodiny v kontextu plánování péče*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-739-8.
- MENCNEROVÁ, Kateřina. *Rozvod manželství*. C.H. Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-796-5.
- NOVÁK, Tomáš, 2013. *Střídavá péče o dítě*. Praha: Portál. ISBN: 978-80-262-0342-1.
- NOVÁK, Tomáš a Bohumila PRŮCHOVÁ, 2007. *Předrozvodové a rozvodové poradenství*. Praha: Grada. Psyché (Grada). ISBN 978-802-4714-493.
- PLECITÝ, Vladimír, Josef VRABEC a Josef SALAČ. *Základy občanského práva*. 4. vydání. Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-145-8.
- POLIŠENSKÁ, Petra, Radka FEBEROVÁ a Zdeněk STUHLÍK. *Musíš znát... Rodinné právo Manželství*. Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-902-2.
- REICHEL, Jiří, 2004. *Kapitoly systematické sociologie*. Praha: Eurolex Bohemia. ISBN 80-86432-80-7.
- SMITH, Heather, 2004. *Děti a rozvod*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-906-2.
- ŠÍNOVÁ, Renáta a Zdeněk KAPITÁN. *Rodina v mezinárodních souvislostech*. Praha: Leges, 2019. ISBN 978-80-7502-397-1.
- ŠMÍD, Ondřej a Radka DEMJANOVÁ. *Povinnosti a práva rodičů k dětem*. Praha: Leges, 2017. ISBN 978-80-7502-195-3.

TEYBER, Edward, 2007. *Děti a rozvod: Jak pomoci dětem vyrovnat se s rozvodem rodičů*. Praha: Návrat domů. ISBN 978-80-7255-163-7.

VÁGNEROVÁ, Marie a Lidka LISÁ. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Praha: Karolinum, 2021. ISBN 978-80-246-4961-0.

VÝROST, Jozef a Ivan SLAMĚNÍK. *Aplikovaná sociální psychologie I*. 1998. ISBN 80-7178-269-6.

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD ČR. *Sňatky a rozvody* [online]. 2023, 2025 [cit. 2025-06-06]. Dostupné z: <https://csu.gov.cz/snatky-rozvody?pocet=10&start=0&podskupiny=135&razeni=-datumVydani>

DOUCHOVÁ, Jitka. ŠANCE DĚTEM. *Partnerská krize* [online]. 2012, 2023 [cit. 2025-06-06]. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/partnerska-krize>

FAGAN, Patrick a Aaron CHURCHILL, 2012. *The effects of divorce on children* [online]. MarriResearch [cit. 2025-06-06]. Dostupné z: <https://www.frc.org/EF/EF12A22.pdf>

FLORIÁNOVÁ, Alexandra. ŠANCE DĚTEM. *Rodičovská odpovědnost* [online]. 2019, 2025 [cit. 2025-06-06]. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/omezeni-rodicovskych-povinnosti-jak-v-dane-situaci-jednat-jak-dosahnout-napravy>

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Náhradní výživné* [online]. 2021 [cit. 2025-06-06]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/nahradnivyzivne>

MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR. *Neplacení výživného* [online]. 2025 [cit. 2025-06-06]. Dostupné z: <https://vyzivne.justice.cz/neplaceni-vyzivneho/>

MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR. *Výživné nezletilého dítěte* [online]. 2010, 2022 [cit. 2025-06-06]. Dostupné z: <https://vyzivne.justice.cz/doporucujici-tabulka-vyzivneho-a-manual-k-ni/>

MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Uzavření manželství* [online]. 2024 [cit. 2025-06-06]. Dostupné z: <https://mv.gov.cz/clanek/obcan-na-urade-manzelstvi-uzavreni-manzelstvi.aspx>

PAVLÁT, Josef, 2011. Dlouhodobé následky rozvodu pro děti [online]. Česká a slovenská psychiatrie. 107 (5). 297-300. Dostupné z:

http://www.cspsychiatr.cz/dwnld/CSP_2011_5_297_300.pdf

PLHÁKOVÁ, Alena. *Učebnice obecné psychologie* [online]. Academia, 2003 [cit. 2025-06-06]. Dostupné z: https://www.gjar-po.sk/~gajdos/psychologia/KNIHY/PLHAKOVA_A.---Ucebnice_obecne_psychologie.pdf

SKŘIVÁNKOVÁ, Magdaléna. ŠANCE DĚTEM. *Rozvod manželství* [online]. 2012, 2023 [cit. 2025-06-06]. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/rozvod-manzelstvi>

Zákony:

Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33.

PŘÍLOHY

Příloha C – Dotazník

1. Jaké je Vaše pohlaví?
  - a) Žena
  - b) Muž
  - c) Jiné: _____

2. V jaké etapě života jste se zrovna nacházeli, když k rozvodu došlo?
  - a) Nechodil/a jsem ani do MŠ
  - b) Chodil/a jsem do MŠ
  - c) První stupeň ZŠ
  - d) Druhý stupeň ZŠ
  - e) Střední škola

3. Pamatujete si rozvod Vašich rodičů?
  - a) Ano
  - b) Ne

4. Jak proběhl rozvod Vašich rodičů?
  - a) Byl konfliktní (hádali se)
  - b) Bez problémů (dohodli se)
  - c) Nevím

5. Vnímáte rozvod Vašich rodičů za osvobozující? (Ulevilo se Vám, že jsou rozvedeni)
  - a) Ano
  - b) Ne
  - c) Nevím

6. Probírali jste s někým Vaše pocity?

- a) Ne
- b) Příbuzní (prarodiče, teta, strýc...)
- c) Kamarád/ka
- d) Rodiče
- e) Učitel/ka
- f) Trenér/ka
- g) Psycholog/terapeut
- h) Jiné: _____

7. Pomohlo Vám s někým mluvit o svých pocitech?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nevím (s nikým jsem o tom nemluvil/a)

8. Jakou formu péče jste měli?

- a) Výlučná (o dítě pečuje a rozhoduje jen jeden rodič)
- b) Střídavá (dítě střídá pobyt u obou rodičů)
- c) Společná (dítě je u jednoho rodiče, ale rozhodují oba)

9. Změnila se péče v průběhu? (Např. začínali jste ve střídavé péči a skončili ve výlučné)

- a) Ano
- b) Ne

10. Stýkali jste se po rozvodu s druhým rodičem?

- a) Pravidelně
- b) Občas
- c) Téměř vůbec
- d) Vůbec

11. Jaké vztahy měli rodiče v období po rozvodu?
- a) Stále konfliktní
  - b) Zlepšily se
  - c) Zhoršily se
  - d) Pořád stejně dobré
12. Cítili jste se po rozvodu manželství Vašich rodičů osaměle?
- a) Ano
  - b) Ne
  - c) Nevím
13. Změnilo se po rozvodu Vaše chování či prožívání?
- a) Ne
  - b) Uzavření se do sebe
  - c) Zhoršení prospěchu ve škole
  - d) Úzkost
  - e) Smutek
  - f) Jiné: _____
14. Změnilo se v době plnoletosti Vaše stýkání s druhým rodičem?
- a) Ne (Stýkám se s ním pořád)
  - b) Ne (Nestýkám se teď ani dříve)
  - c) Ano (Stýkal jsem se dříve a teď ne)
  - d) Ano (Nestýkal jsem se dříve a teď ano)
15. Máte partnerský vztah?
- a) Ano
  - b) Ne
16. Prožíváte strach z opuštění svým partnerem?
- a) Ano
  - b) Ne
  - c) Nevím

17. Myslíte si, že Vaše zkušenosti s rozvodem rodičů ovlivňují Váš současný postoj k manželství?

- a) Ano, nechci uzavřít manželství
- b) Ne
- c) Nevím

18. Máte obavy z rozvodu ve Vašem životě?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nevím

19. Chcete mít děti?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nevím